

Z předsednictva

Ze zasedání předsednictva OUČR dne 14.1.2008 v Hradci Králové

1. Současná situace a výhled v odbytu jablek

Předsednictvo bylo seznámeno s konečnou sklizní jablek, která v intenzivních sadech činila cca 113 tisíc tun a byla téměř totožná s odhadem k 1.9.2007. Zásoba jablek k 1.1.2008 byla 23 tisíc tun. Sklizeň i zásoba jsou téměř o 30 % pod průměrem. Odbyt jablek je uspokojivý a plynulý. Farmářské ceny stouply o 20 % až 30 %, spotřebitelské ceny ještě o něco výrazněji. Celkové tržby v ovocnářství však těžko dosáhnou předloňské úrovně. Sklizeň v Polsku byla ani ne poloviční, výrazně nižší byla sklizeň i na Slovensku a v Maďarsku. Naopak průměrné i vyšší sklizně byly v EU-15. Tam je nyní průměrná zásoba a většina zemí hlásí nadprůměrný odbyt. Český trh bude do konce skladovací sezóny – tj. do 30.6.2008, poptávat téměř 60 tisíc tun jablek.

2. Aktuální zpráva o činnosti v regionech a odbor. svazech

Školkařský svaz

Tajemník ing.Pražák, CSc. seznámil přítomné o právě skončené valné hromadě a školení. Valná hromada byla volební, bylo zvoleno nové předsednictvo a ve funkci předsedy byl potvrzen opět ing.Koběluš. Chtějí opět připravit seminář v létě. Nesouhlasí s navrhovaným zvýšením poplatků za činnosti od ÚKZÚZ, které by měly platit od příštího roku. Zasedání předsednictva bude na Skalském Dvoře při školení UOMS.

Svaz skladovatelů ovoce

Předseda Svazu skladovatelů ovoce ing.Mačkal informoval o tom, že připravují školení na ZF v Lednici a předběžně zájezd, zřejmě do Německa.

Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce

Spolupodílejí se na přípravě podkladů pro žádosti o minoritní registrace přípravků.

VčOU

Od posledního zasedání OUČR se sešli jednou. Školení s valnou hromadou bude v termínu 6. a 7.3.2008 v hotelu Jezerka u Seče. Zabývali se situací kolem jablek a statistikou (sklizeň, zásoby atd.). Zúčastnili se předvánoční akce „České jablko = dobrý skutek“, přihlásilo se však méně podniků. Aktualizují adresář, který v budoucnu opět vydají. Připravují zájezd do Brna na Techagro a spolu s VŠÚO do Švýcarska a Německa v první půli září.

OUMS

Předseda ing.Viktorin informoval, že v poslední době se sešlo předsednictvo jednou a to v podniku Patria Kobylí. Hodnotili sklizeň, řešili zásoby jablek a odbyt. Zúčastnili se předvánoční akce „České jablko = dobrý skutek“. Spolupořádali seminář spolu s firmou Biocont. Chystají školení a valnou hromadu na 13. a 14.2.2008 tradičně na Skalském Dvoře. Tentokrát bude VH volební. Na srpen chystají zájezd do Francie. Chtějí obnovit spolupráci s krajem.

UOSR

Spolupořádali degustaci hrušek v Litoměřicích. Koncem roku se zúčastnili předvánoční akce „České jablko = dobrý skutek“ spolu s doprovodnými akce v domě dětí. V rámci komplexního projektu, který spolufinancuje kraj, mají nové webové stránky, 1.února pořádají ples ovocnářů, vydali propagační materiály, letáky, tašky a další.

SU-OŠD

Od posledního zasedání se sešli dvakrát. Hodnotili sezónu a výstavy a připravovali plán činnosti na rok 2008. Připojili se k akci „České jablko = dobrý skutek“. Výroční schůze družstva se bude konat 6.března. Chtějí v průběhu roku natočit o ovocnářství videoprezentaci

a žádají OUČR a SISPO o možnost spolufinancování. Pro letošní rok chtějí změnit na výstavě v Lysé prezentaci pomocí nového aranžmá. Letos mají 15.výročí založení jejich unie.

UOJZČ

Od posledního zasedání se sešli jednou ke zhodnocení sezóny a plánu činnosti na rok 2008. V dlouhodobém výhledu připravují opět diskusní fórum, které by se mělo konat koncem srpna. Zúčastnili se předvánoční akce „České jablko = dobrý skutek“ a uspořádali k tomu tiskovou konferenci, kde se letos sešlo hodně novinářů a akce byla v médiích dobře prezentována.

3. Dotace na rok 2008

Ing.Tošovská informovala o předpokladu podpory z národních zdrojů v roce 2008. Dotační titul na restrukturalizaci sadů je v návrhu snížen ze 75 mil. Kč na 40 mil.. Je předpoklad zvýšení prostředků v průběhu roku. Závlahy jsou zachovány co do objemu prostředků i podmínek i pro letošní rok. Předsednictvo odsouhlasilo pro rok 2008 totožný seznam odrůd do restrukturalizace jako byl v roce 2007. Rozšíření odrůd je z hlediska notifikace titulu problematické, lze o tom uvažovat v dalších letech jen ojediněle a to v jasně zdůvodnitelných případech. Tajemník OUČR informoval o změnách podpory v integrované produkci, které nejsou nijak zásadní.

4. Reforma společné organizace trhu

Platí od 1.1.2008 a její úpravu řeší Nařízení Komise (ES) č. 1580/2007 ze dne 21. prosince 2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v odvětví ovoce a zeleniny

5. Zhodnocení předvánoční akce „České jablko=dobry skutek“

Všechny regiony se akce zúčastnili a hodnotí ji pozitivně. Celkem se zúčastnilo na 70 podniků a obdarovali tak více jak 70 ústavů a dalších sociálních zařízení. Mediální ohlas byl dobrý, zejména v tisku. Tisková konference k akci se uskutečnila v Českých Budějovicích.

6. Příprava valné hromady OUČR a SISPO

Termín valné hromady SISPO byl stanoven na **8.4.2008** (úterý) sokolovna u motorestu v Milovicích u Hořic a OUČR na **9.4. 2008** (středa) v Holovousích. Regiony budou včas obeslány s výpočtem delegátů na valnou hromadu OUČR. Valná hromada SISPO i OUČR nebude volební.

7. Výstavnictví

Tajemník OUČR informoval o setkání s vedením výstavišť k hodnocení výstav v Olomouci a Litoměřicích. Letos se plánují celkem čtyři domácí výstavy a to Země Živitelka, Zahrada Čech, Zemědělec a Flora-Hortikomplex. Nejbližší akcí však bude Salima Brno, která se uskuteční od 4.3. do 7.3. 2008. OUČR se bude prezentovat vlastním stánkem. Dále byla diskutována vlastní organizace veletrhu.

8. Různé

- Předsednictvo zvolilo delegáty na nadcházející sněm AKČR, který se uskuteční v Olomouci 13.3.2008 a bude volební. Delegáty jsou: ing.Oldřich Studený, ing.Josef Viktorin a ing.Martin Ludvík, náhradníkem je pan Jaroslav Muška.
- Bylo rozhodnuto o přepracování tabulek na sledování stavu zásob do Excelu, zajistí tajemník OUČR od 1.3.2008. Přepracovány budou i tabulky, které pro svá zjišťování připravuje OTK ÚKZÚZ.

(ML)

Dotace pro rok 2008

Podpora ovocnářství v roce 2008

V roce 2007 stouply realizační ceny ovoce, ale tento vzestup byl bohužel doprovázen poklesem produkce (vlivem jarních mrazů) o cca 30 % a tak se české ovocnářství, na rozdíl od většiny odvětví v zemědělství, nemůže těšit zvýšených tržeb. Kladný hospodářský výsledek našeho ovocnářství je tak i nadále z významné části tvořen dotacemi. Tuto skutečnost potvrzují prakticky všechny instituce, které se ekonomikou či statistikou zabývají. Ovocnářství není výjimkou a bez dotací by v krátké době zmenšilo svůj rozměr. Systém dotací, který mohou ovocnáři využít, se stává stále složitější. Zlomem byl vstup naší republiky do EU. Před rokem 2004 byly dotace do ovocnářství tvořené především z národních zdrojů, jejichž výhodou byla jednoduchá administrace. Podpora sice nebyla tak výrazná co do objemu prostředků, přesto byla základem pro udržení ovocnářství v naší zemi. Nejvýznamnější podporou z národních zdrojů byla a je podpora restrukturalizace sadů. Z fondů Evropské unie je dnes nejvýznamnější podporou podpora agroenvironmentálních opatření z osy II. Programu rozvoje venkova. Pro rok 2008 mohou ovocnáři využít celou řadu dotačních možností.

Národní podpory

Ministerstvo zemědělství

Hlavní možností k získání podpory jsou dotace na základě zákona č.252/1997 Sb. o zemědělství, které administruje Ministerstvo zemědělství ČR. Od roku 1995 jsou každoročně podporovány výsadby sadů v rámci pro rok 2008 platného dotačního titulu 1.R. Restrukturalizace ovocných sadů. Podmínky pro získání této podpory jsou velmi podobné těm, které platily již v minulých letech. Žadatel může získat na výsadbu ovocného sadu jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, slivoní a od letošního roku také třešní a višňi (ty byly dříve jen v kategorii do 100 tisíc Kč/ha) s minimálním počtem jedinců 800 ks/ha částku do 200 tisíc Kč/ha, dále u všech těchto jmenovaných ovocných druhů s počtem jedinců minimálně 400 ks/ha částku až 100 tisíc Kč/ha a pak na výsadbu rybízů, malin a angreštu s počtem jedinců minimálně 3 tisíce ks/ha částku do 50 tisíc Kč na hektar. Konečná výše sazby na hektar může být snížena ze zmiňované sazby na základě počtu vysázených hektarů a objemu finančních prostředků určených pro tento titul.

Předpokládaný finanční limit na tento rok je 40 mil. Kč a to je bohužel jen polovina loňské skutečnosti. Zemědělský výbor Parlamentu ČR se v loni v listopadu usnesl, že se v průběhu roku budou hledat finanční zdroje k navýšení prostředků tohoto titulu o 25 milionů Kč. Toto navýšení bude nezbytné k udržení stimulu obnovy pro pěstitele.

Žadatel o dotaci dále musí mít, kromě obecných podmínek, doklad o vlastnictví pozemku nebo nájemní smlouvu platnou nejméně do 31.12.2018 a souhlas vlastníka s výsadbou, potvrzení ÚKZÚZ, SRS o uznání sadby resp. výskytu karanténních chorob a být členem Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce při Ovocnářské unii ČR, na základě jejichž směrnic musí ovocný sad po dobu 10-ti let obhospodařovat. Rovněž smějí být vysazovány jen odrůdy, které jsou vhodné pro integrované systémy pěstování ovoce, jejichž seznam je k dispozici na stránkách svazu (www.sispo.cz). Další novou podmínkou je to, že žadatel je povinen provést rozbor půdy na těžké kovy na pozemcích, kde zamýšlí provést výsadbu. Na každé tři hektary je třeba zajistit jeden akreditovaný odběr vzorku a následný rozbor. Seznam těžkých kovů, limity i oprávněné laboratoře k těmto rozborům lze nalézt také na stránkách Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce. Uzávěrka přijímání žádostí je 30.9.2008.

Další významnou národní podporou je dotační titul 1.I. vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech. Tato podpora je systémovým opatřením, které umožní šetřit s vodou a

dává záruky pravidelné, kvalitní a vysoké sklizně. Dotační titul podporuje závlahy i ve vinicích a chmelnicích. Podmínky jsou v základních bodech obdobné s výše zmiňovaným titulem 1.R., rovněž musí být souhlas majitele s vybudováním závlahy a nájemní smlouva minimálně do 31.12.2018. Žadatel k získání této dotace musí mít povolení k nakládání s povrchovými vodami dle zákona č.254/2001 Sb.o vodách. Podpora může být poskytnuta i školkařům. Povinnost užívat závlahu je minimálně deset let. Uzávěrka přijímání žádostí je 30.6.2008.

Z další podpor je možné v rámci dotačního titulu 3 využít některé specifické podpory k ozdravování speciálních plodin. Některé podmínky se v rámci tohoto titulu mohou v průběhu roku upřesnit na základě připomínek Evropské unie. Je také možné využít prostředky na výstavy, semináře či poskytování informací o doporučených odrůdách. Tyto podpory pro pěstitele mohou čerpat profesní svazy a organizátoři seminářů.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Významnou podporou pro ovocnáře je dotace na úhradu skutečně zaplaceného pojistného na pojištění sadů proti snížení výnosu a kvality produkce vlivem krupobití. Přesná pravidla pro letošní rok nejsou vydána, ale výrazně by se od podmínek platných v roce 2007 neměla měnit. Podpora bude letos do 50% skutečně zaplaceného pojistného žadatelem (v roce 2007 to bylo právě rovných 50 %). Žádosti se podávají na jednotlivé zemědělské agentury a jejich součástí je smlouva s pojišťovnou a doklad od pojišťovny o výši zaplaceného pojistného. Žádosti se podávají v průběhu října a zřejmě i letos to bude v tomto termínu.

Možností získat další podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu je ještě několik. Je celá řada programů, o které se mohou ucházet i ovocnáři. Připomněl bych zejména možnost částečné úhrady úroků z úvěrů, ale i možnost dostat podporu na nákup nestátní půdy. Vlastnictví půdy je u trvalých kultur vždy pro investora výhodou a ovocnáři by této možnosti měli více využívat. V únoru letošního roku byly vydány nové pokyny pro poskytování podpor. Také došlo ke snížení základní sazby podpory ve formě subvence části úroků z úvěru, která je nyní ve výši 3% a zvýhodnění pro mladého zemědělce je ve výši + 1,0%. Nárok na podpory z PGRLF mají od loňského roku jen malé a střední podniky.

Ministerstvo financí

Na každý hektar ovocného sadu je možné získat částečné vrácení spotřební daně z pohonných hmot skutečně spotřebovaných za rok. Tento způsob podpory je znám jako „zelená nafta“. Od letošního roku byly zrušeny maximální limity spotřeby na hektar půdy a vše se řídí skutečně spotřebovaným množstvím. K administraci této podpory je třeba mít platný výpis půdních bloků, který vydávají jednotlivé zemědělské agentury. Žádosti o vrácení spotřební daně se podávají měsíčně na příslušných Celních úřadech. Způsob vedení evidence „zelené nafty“ je dán vyhláškou 48/2008 Sb. Dle této vyhlášky je nezbytné evidovat nákup pohonných hmot, jejich spotřebu, místo spotřeby a druh vykonávané práce.

Zdroje Evropské unie

Jednotná platba na plochu - SAPS

Základní podporou z fondů Evropské unie je jednotná platba na plochu, která je vyplácena na zemědělskou půdu, tedy i na plochy ovocných sadů. Podmínkou obdržení této dotace je, aby žadatel obhospodařoval ovocné sady alespoň v době od 1.5. do 31.8.. V uvedeném termínu musí mít uživatelské bloky vedeny v rámci LPIS na svoji osobu či firmu. Žádosti o platbu se podávají na zemědělských agenturách do 15.5.. Základní podmínkou pro obdržení platby je to, že žadatel bude ovocné sady obhospodařovat podle zásad správné zemědělské a agroenvironmentální praxe. Tyto zásady jsou definovány v Nařízení vlády č.47/2007 Sb.

Sazba pro letošní rok není zatím přesně stanovena, ale lze předpokládat, že bude činit téměř tři a půl tisíce Korun na hektar.

Program rozvoje venkova – osa II.

V rámci programu rozvoje venkova mohou ovocnáři získat podpory v agroenvironmentálních opatřeních. Pro ekologické ovocnáře je pro letošní rok stanovena sazba podpory ve výši 849 EUR na hektar a to je při směnném kurzu, který je závazný pro přepočet této dotace, 22.383 Kč na hektar. Žadatel je povinen plnit podmínky dané zákonem o ekologickém zemědělství.

Ve větší míře jsou pěstitelé ovoce zařazeni do podopatření integrovaná produkce. Každý žadatel se zařazuje na pětiletý cyklus, kdy má povinnosti plnit určitá agroenvironmentální opatření daná zákonem a na základě jejich splnění má nárok na úhradu vzniklých vícenákladů či ztráty na tržbách proti konvenčnímu pěstování. Do pětiletého cyklu se žadatelé hlásí jednorázově vždy na období následujících pěti let. Žádost o zařazení podávají k 15.5. roku. Dále je nutné každoročně podávat žádost o dotace a to rovněž k 15.5. roku. Veškeré žádosti se podávají na zemědělské agentury na formulářích vydaných Státním zemědělským a intervenčním fondem. Je nutné zařadit a obhospodařovat integrovaným způsobem všechny ovocné sady bez výjimky. Pěstitelé mohou za pětileté období snížit celkem plochu jen o 5 %, pokud by snížení bylo větší, byla by jim udělena sankce. Je třeba proto počítat, že výraznější snížení ploch (např. likvidace sadů bez nové výsadby), musí být směřováno na rok, kdy skončil pětiletý závazek. Zvýšení plochy může být v průběhu pětiletého cyklu o maximálně 25 %. Je ovšem možné, aby žadatel v průběhu cyklu výsadbu zlikvidoval a opětovně nasázel a to i na jiném pozemku. Plocha musí být dosázena do konce cyklu. Všechny změny v plochách, dočasné likvidace, snížení či zvýšení výměry musí být neprodleně hlášeno na zemědělských agenturách. Každý, kdo je zařazen do kteréhokoliv z agroenvironmentálních opatření, tedy i integrované produkce, má povinnost dodržovat v rámci celého podniku obecné podmínky, které jsou:

1. Nepěstovat širokořádkové plodiny na svažitých pozemcích
2. Sekat travní porosty minimálně dvakrát ročně
3. Dodržovat pravidla skladování a manipulace s chemickými látkami – dle zákonů o rostlinolékařské péči a o hnojivech
4. Zapravovat statková i minerální hnojiva do 24 hodin na orných půdách bez porostu se svažitostí nad 3 stupně
5. Vést a 7 let uchovávat evidenci o použití hnojiv, statkových hnojiv, kalů dle pozemků a kultur v souladu se zákonem o hnojivech
6. Zabezpečení úniku závadných látek z hnojišť, stájí a jiných faremních prostor (močůvka, silážní šťávy atd.)
7. Welfare zvířat – zabezpečení přístupu ke kvalitnímu krmivu a vodě
8. Zákaz změny travního porostu na ornou půdu

Kromě těchto obecných podmínek je v rámci integrované produkce ovoce povinnost dodržovat specifické podmínky a to zejména:

1. Zákaz používat prostředky na ochranu rostlin, které obsahují alespoň jednu zakázanou účinnou látku. Seznam zakázaných účinných látek je ve NV č.79/2007 Sb.
2. Provádět řez k prosvětlení v rozsahu použité pěstební technologie u ovocných stromů v termínu od 1.6. do 15.8. a u ovocných keřů v termínu od 1.5. do 30.6.
3. Vést záznamy o teplotě a vlhkosti v období od 1.3. do 30.9. v rozsahu – minimální a maximální teplota vzduchu, průměrná vlhkost vzduchu. K tomu mít vlastní prostředky ke zjišťování těchto údajů, které jsou vzdáleny maximálně do 5-ti kilometrů od nejbližšího místa půdního bloku a jsou umístěny na vlastním nebo pronajatém pozemku.

4. Používat alespoň jeden z prostředků na monitoring škodlivých činitelů (např. feromonový lapač) a vést záznamy o jeho použití.
5. Nejpozději do třetího roku pětiletého cyklu zajistit rozbor půdy na těžké kovy – Pb, Cd, Hg, Cr, As a to jak odběr, tak rozbor u akreditované laboratoře. Jeden vzorek musí být proveden na každé tři hektary.
6. Každoročně zajistit rozbor plodů na těžké kovy – Pb, Cd, Hg, Cr, As a to u akreditované laboratoře. Vzorek může odebrat sám žadatel. Jeden vzorek musí být proveden na každých započatých 20 hektarů sadu. Alespoň jeden rozbor musí být proveden u převažujícího ovocného druhu dle výměry. U obou rozborů jsou dány limity ve VN 79/2007 Sb..
7. Žadatel má povinnost zajistit minimální počet jedinců v průměru na každý hektar půdního bloku nebo jeho části a to v počtu 500 ks jaderovin, 200 ks peckovin a 2000 ks bobulovin. Pokud některé bloky nebo jejich části nesplňují toto kritérium, nesmí žadatel tyto plochy uvádět v žádostech o dotace. Přesto v těchto sadech musí uplatňovat celý systém integrované produkce.
8. Veškeré záznamy v rámci opatření je povinnost deset let archivovat

Za porušení některé z uvedených podmínek je udělována sankce, která se liší od napomenutí přes snížení dotace až po vrácení dotací či úplného vyřazení z opatření. Kontroly chodí nepravidelně a bez ohlášení. Splnění všech podmínek vyžaduje dobrou znalost legislativy, perfektní záznamní povinnost a zejména nepodceňování pravidel. Sazba dotace pro letošní rok je 435 EUR na hektar, což by mělo být v přepočtu 11.468,- Kč na hektar.

Někteří pěstitelé mají závazky pětiletého cyklu ještě z roku 2005, kdy se přihlásili do Horizontálního plánu rozvoje venkova a svůj závazek nově netransformovali do Programu rozvoje venkova osy II., o jejichž podmínkách bylo psáno v tomto odstavci. Těmto pěstitelům vyprší cyklus koncem roku 2009. Nyní mají možnost tento závazek dokončit nebo jej transformovat do Programu rozvoje venkova v letošním roce podáním transformační žádosti do 15.5. 2008. Pokud se rozhodnou dokončit cyklus do roku 2009, mají pro letošní rok velmi podobná pravidla jako jsou uvedená pro žadatele z Programu rozvoje venkova. Nově se pro ně ruší seznam povolených přípravků na ochranu rostlin a bude platit také seznam zakázaných účinných látek. Zůstávají zde vyšší minimální počty jedinců na hektar a to je 600 ks u jaderovin a 300 ks u peckovin. Je třeba dát pozor a na tyto plochy nežádat dotace. O něco nižší je zde také sazba dotace na hektar, která je stanovena pevně v Korunách a to ve výši 9.857,- Kč na hektar.

Program rozvoje venkova – osa I.

V rámci osy I. Programu rozvoje venkova je celá řada možností jak získat podporu. V opatření k modernizaci zemědělských podniků je v rámci záměrů staveb a technologií pro rostlinnou výrobu možné v ovocnářství využít:

- skladovací kapacity
- skleníky, folníky a další speciální pěstebních plochy
- nosné konstrukce trvalých kultur (chmelnic, vinic a sadů),
- hlavní závlahová zařízení
- technologie na zpracování a využití zbytkové (odpadní) a cíleně pěstované biomasy pro vlastní potřeby podniku.

Kromě této podpory připadají pro ovocnáře také dotační tituly Zahájení činnosti mladých zemědělců, Předčasné ukončení zemědělské činnosti, pozemkové úpravy a další. Základní výše podpory je 40 % uznatelných nákladů. Sazba dotace se může měnit oběma směry dle splnění jednotlivých kritérií. U většiny titulů je vyhlášen termín k přijetí žádostí a to bývá většinou jen jedenkrát za rok.

Podpory v rámci společné organizace trhu s ovocem a zeleninou

Celý rok 2007 byl ve znamení reformy společné organizace trhu s čerstvým ovocem a zeleninou. Reforma vešla v platnost začátkem letošního roku. Z pravidel vyplývá, že jediným příjemcem podpory z této oblasti mohou být operační programy organizací producentů nebo dočasná podpora skupinám producentů. Tedy ti ovocnáři, kteří jsou sdružení do odbytových organizací mohou využívat podpory, která má směřovat zejména na posklizňovou úpravu, zvýšení jakosti, do marketingu ovoce, k agroenvironmentálním akcím apod. Registrované odbytové organizace čerpají v rámci svého operačního programu podporu ve výši 4,1 % z obratu. Stejný nebo v některých případech o něco nižší objem prostředků do tohoto operačního programu musí vložit členové této organizace. Podporu mohou získat i sdružení odbytových organizací. O dočasnou podporu se může ucházet také skupina producentů, která ještě řádně neplní všechny nezbytné parametry odbytové organizace k tomu, aby těchto parametrů nejpozději do pěti let dosáhla. Právě podpora skupinám producentů od letošního roku vzrostla a v prvních dvou letech dosahuje až 10 % z obratu za prodané ovoce členů. Navýšení této podpory má vést k větší organizovanosti pěstitelů do skupin producentů, která následně musí do pěti let přejít do statutu řádné organizace producentů.

Výčet všech možných zde uvedených podpor a jejich podmínek je platný k 27.2.2008. Často probíhají různé změny a proto je třeba podmínky neustále sledovat. Veškeré aktuální informace jsou dostupné zejména na internetových stránkách příslušných institucí a to zejména: www.mze.cz, www.szif.cz, www.pgrlf.cz .

(ML)

Přehled hlavních zdrojů dotací v ovocnářství pro rok 2008

podpora	Kdo žádá	Legislativní rámec	Termín žádosti do	Místo žádosti	Zdroj informací
Restrukturalizace ovocných sadů	pěstitel	Zák.č.252/1997 Sb. Usnesení PČR z 23.schůze z 7.12.2007	30.9.2008	ZA-PÚ	www.mze.cz
Kapková závlaha	pěstitel		30.6.2008		
Pojištění sadů	pěstitel	Rozhodnutí představenstva PGRLF	31.10.2008*	ZA-PÚ	www.pgrlf.cz
Garance úvěrů, úroky	pěstitel		průběžně		
Spotřební daň z nafty	pěstitel	vyhláška 48/2008 Sb.	měsíčně	Celní úřad	www.cs.mfcr.cz
Jednotná platba na plochu (SAPS)	pěstitel	Nařízení vlády 47/2007 Sb.	15.5.2008	ZA-PÚ	www.szif.cz
Integrovaná produkce Ekologické ovocnářství	pěstitel	Nařízení vlády 242/2004 Sb. (v rámci HRDP)	15.5.2008	ZA-PÚ	www.szif.cz
		Nařízení vlády 79/2007 Sb. (v rámci PRV)			
Program rozvoje venkova osa I.	pěstitel	Nařízení rady ES 1698/2005	<i>Modernizace zemědělských podniků</i> 17.3.2008	Regionální pracoviště SZIF	www.szif.cz
			<i>Zahájení činnosti mladých zemědělců</i> 14.3.2008		
			<i>Předčasné ukončení zemědělské činnosti</i> průběžně		
Výstavy a semináře	profesní svaz organizátor akce	Zák.č.252/1997 Sb. Usnesení PČR z 23.schůze z 7.12.2007	30.6.2008	ZA-PÚ	www.mze.cz
Operační programy odbytových organizací nebo jejich sdružení	odbytové organizace a sdružení	Nařízení rady ES č.2200/1996, č.1182/2007 Nařízení komise ES č.1580/2007	15.9.2008	SZIF Praha	www.szif.cz
Dočasná podpora skupinám producentů	skupina producentů		průběžně		

Poznámky: * termín na rok 2008 není zatím oficiálně vyhlášen,

Vysvětlivky: ZA-PÚ – Zemědělská agentura, PRV-Program rozvoje venkova, HRDP- Horizontální plán rozvoje venkova

Ovocnářské dny 2008

Zhodnocení Ovocnářských dnů 2008

Ve dnech 15.-16.1.2008 se konaly Ovocnářské dny v Hradci Králové. Je to setkání ovocnářů, školkařů, obchodníků, zástupců státní správy, univerzit, výzkumných ústavů, nevládních sdružení i firem poskytujících služby pro ovocnářství, které má více než třicetiletou tradici. Mezi účastníky bylo také na šestnáct osob ze zahraničí a to z Holandska, Německa a Slovenska. Že jde o největší ovocnářskou akci roku dokazuje tradičně vysoká účast, která se letos zastavila na čísle 424.

V úvodním politicko-ekonomickém bloku vystoupil jako první ředitel Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského (VŠÚO) v Holovousích ing. Václav Ludvík. Ten na začátku informoval o programu a tématech letošního setkání. Dále podal zprávu o činnosti VŠÚO. V současné době je řešeno několik výzkumných projektů Ministerstva zemědělství a o další projekty se ústav uchází. Kromě toho se ústav zabývá činnostmi na rozsáhlém výzkumném záměru Ministerstva školství, který komplexně řeší problematiku jaderovin. Významná je spolupráce se zahraničními partnery a to zejména na projektu Eureka. Dále se ústav zabývá šlechtěním odrůd, poradenskou a publikační činností a dalšími aktivitami. Velmi cílá je zahraniční spolupráce. Ústav navštěvují ročně desítky zahraničních návštěv. Rovněž pracovníci ústavu se účastní různých kongresů a seminářů v zahraničí.

Předseda Ovocnářské unie ČR (OUČR) pan Jaroslav Muška nejdříve seznámil se strukturou OUČR, jejími složkami a regiony a referoval o spolupráci se všemi organizacemi státní i nevládní sféry. Informoval o činnosti OUČR v posledním roce, zejména o činnostech v oblasti propagace, výstavnictví, informatiky a dalších aktivitách. Také zhodnotil uplynulý rok. Produkce ovoce byla nejnižší za posledních dvanáct let a na její výši se podepsalo zejména mrazivé počasí v době květu. Nárůst cen zřejmě propad v tržbách zmírní nebo odstraní, ale část podniků s nízkou sklizní se bude potýkat s existenčními starostmi a nárůst cen nevyužije. Tomu odpovídá i stav naskladněných jablek, který byl na začátku ledna o 27% nižší než je obvyklé. V další části pan předseda Muška zvýraznil význam integrované produkce a systém její podpory. Připomněl věkovou strukturu sadů a význam restrukturalizace a zdůraznil, že ovocnáři jsou zklamaní z navrhovaného snížení národních prostředků na obnovu sadů pro letošní rok. Pro úspěšný proces restrukturalizace je nezbytné udržet finanční objem na tyto podpory jako v roce 2007. V závěru apeloval na větší sdružování pěstitelů do odbytových organizací, které je u nás sice na průměru EU, ale je stále poloviční ve srovnání s objemem ovoce, které je nyní prodáváno přes obchodní řetězce. K této akvizici jsou nyní lepší podmínky, které vyplynuly z reformy společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, která probíhala celý loňský rok a nyní vešla v platnost.

Ministr zemědělství mgr. Petr Gandalovič byl omluven jeho náměstkem ing. Stanislavem Kozákem. Náměstek Kozák ve svém vystoupení zdůraznil nezbytnost fungování odbytových organizací v sektoru ovoce a zelenina. Informoval také o možnosti získat podporu pro tyto organizace a uvedl, kolik prostředků již odbytové organizace vyčerpaly za minulé roky. Připomněl i další podpory, které směřují do ovocnářství. Zdůraznil zejména možnosti, které pro naše ovocnáře naskytá právě schválená reforma společné organizace trhu s ovocem a zeleninou. V další části svého vystoupení informoval ovocnáře o tom, že do popředí zájmu se dostává problematika integrované produkce, na kterou je v ČR vyplácena podpora z fondů EU. Náměstek také připomněl, že v rámci ČR je integrovaná produkce dlouhodobě řešena vlastním způsobem prostřednictvím Svazu pro integrované způsoby pěstování ovoce (SISPO) včetně ochranné známky. V závěrečné části poděkoval ovocnářům za jejich práci.

Prezident Agrární komory ČR (AKČR) ing. Jan Veleba ve svém vystoupení zdůraznil význam ovocnářství v našem agrárním sektoru. Připomněl spolupráci Agrární komory

s OUČR. Dále informoval o situaci v celém agrárním sektoru a zdůraznil hlavní problémy. Vyhodnotil meziroční růst hlavních zemědělských komodit. Zdůraznil také úkol zastavit stále se zmenšující rozměr českého zemědělství a snižující se soběstačnost, která je nízká zejména u komodit ovoce a zeleniny. V závěru vystoupení pozval přítomné na 7. Agrární ples na Žofín, který se bude konat 8.2.2008.

V závěru dopoledního bloku vystoupil ing. Sekáč vrchní ředitel z Ministerstva zemědělství, který prezentoval možnosti zahradníků v Programu rozvoje venkova, zejména pak v ose I. První kolo již proběhlo v loňském roce a v něm uspěla celá řada zahradníků i ovocnářů. Připomněl zejména otevření třetího kola, kdy bude možné podávat na přelomu února a března žádosti do opatření I.1.1. modernizace zemědělských podniků.

První odpolední blok byl věnován agroenvironmentálním opatřením v rámci osy II. Programu rozvoje venkova, tedy integrovanému a ekologickému pěstování. O změnách pro letošní rok u podpory integrované produkce ovoce hovořila ing. Vejvodová z Ministerstva zemědělství. Změny nejsou nijak zásadní. Jde zejména o sjednocení některých podmínek pro žadatele, kteří hospodaří v závazcích Horizontálního plánu rozvoje venkova s podmínkami Programu rozvoje venkova. Na toto vystoupení navázal ing. Leibl rovněž z Ministerstva zemědělství, který seznámil účastníky s podmínkami ekologického pěstování ze strany administrativy, tedy jak podat žádosti, kterými předpisy se řídit a jaké z této činnosti vyplývají závazky i jakou lze získat podporu. Rovněž vyhodnotil již současné plochy sadů, které jsou zařazeny v ekologickém pěstování. Praktickou ukázkou „ze života“ ekologického ovocnáře ve své vystoupení prezentoval ing. Plíšek z Vinice u Hořic. Pohovořil o všech problémech, které ho provází při běžném pěstování. Věnoval se vysvětlení vzájemných vazeb v přírodě, které je nezbytné akceptovat v bioprodukcí. Vystoupení bylo doplněno fotoprezentací vlastních sadů. V závěru nabídl i pomoc formou konzultací pro případné nové ekologické pěstitele. Závěr tohoto bloku obstaral svým vystoupením tajemník OUČR ing. Martin Ludvík, který vystoupil s přednáškou o integrovaných systémech jako standardu bezpečné produkce. Představil systémy pěstování ovoce i úvahu o vnímání ovoce v obchodní síti samotným spotřebitelem. Poukázal na velký problém integrovaných systémů, kterým je malé spektrum vhodných přípravků na ochranu rostlin. V této věci se nyní Ovocnářská unie snaží registrovat více než 20 přípravků formou tzv. minoritní indikace. Upozornil také na velké rozdíly v ochranných lhůtách u přípravků mezi jednotlivými zeměmi EU. Česká republika má jedny z nejdelších ochranných lhůt a to vede k bezpečnému produktu pro spotřebitele, což bylo následně odprezentováno rozboru na rezidua, která si Ovocnářská unie zadala.

Zajímavé bylo vystoupení pana Eric van der Hoeffa z Holandska, který prezentoval programy výživy jabloní. Představil tak kompletní systém výživy, který může každý konfrontovat se systémy používajícími ve vlastním podniku. Závěr prvního dne patřil sponzorujícím firmám. Nejdříve se představila firma Frustar prostřednictvím pana Nedbala se svým programem nových technologií pěstování ovoce a následně firma Some navázala ukázkou sklízecích plošin značky Zucal.

Druhý den Ovocnářských dnů byl ve znamení odborných přednášek a prezentace firem. V odborné části zazněly přednášky z oblasti diagnostiky virových a fytoplazmových chorob, problematika ozdravování jaderovin či pěstování jablek na dětskou výživu. Představeny byly nové odrůdy jabloní a byla také vyhodnocena zkušenost s fertigací jaderovin. S těmito tématy vystoupili pracovníci Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářské v Holovousích, University Palackého v Olomouci a dalších pracovištích. Samostatná přednáška byla věnována reformě společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, kterou představil ing. Dobiáš z Ministerstva zemědělství, kterého doplnila ing. Veverková ze SZIFu. Byl podrobně představen celý proces reformy a zdůrazněny zejména možnosti a perspektivy pro naše ovocnářství. Účastníci byli také seznámeni s čerpáním dotací prostřednictvím společné

organizace trhu v uplynulých letech. Z firemních prezentací druhého dne bylo nejvíce času věnováno novému fungicidnímu přípravku do jabloní Tercel, který pro letošní sezónu bude nabízet firma BASF. Také zaznělo vystoupení firmy PRP o netradičním přístupu k výživě rostlin a prezentace firmy YARA o jejich nabídce a základních principech výživy jaderovin.

Ovocnářské dny byly tradičně v předsálí kongresového centra Aldis spojeny s prezentací více než tří desítek firem dodávajících do ovocnářství techniku, přípravky, obaly, školkařský materiál a dalších prostředky nebo služby. Celá akce se těšila také velkému zájmu nejen odborných, ale i veřejných medií.

(ML)

Odborné články

Pokles ploch a produkce meruněk a broskví

Současná výměra meruňkových a broskvoňových sadů v České republice, jakož i produkce ovoce z těchto sadů, je ve srovnání s evropskými parametry lehce přehlednější. Dlouhodobý celorepublikový průměr ročních sklizní je přibližně 11 tis. tun meruněk a 9 tis. tun broskví, což s průměrnými sklizněmi dosahovanými v EU 691 tis. tun meruněk a 4 078 tis. tun broskví představuje 1,5 %, resp. 0,2 %. Při srovnávání dalších komodit k žádným z tohoto hlediska převratným závěrům nedospějeme. Tak např. našich 9,3 tis. ha produkčních jabloňových sadů proti 350 tis. ha evidovaných v EU představuje 2,7 %, v produkci jablek je výsledkem tohoto srovnávání hodnota pouze 1,6 %. U dalšího speciálního druhu, révy vinné, je plocha českých a moravských vinic k EU 0,5 % a produkce vína 0,3 % atd.

Opodstatnění vlastních sadů a jejich produkce

Přesto lpíme na udržení nebo zlepšení každé z těchto specializací a nehodláme žádnou z nich definitivně z našeho zájmu vypustit. Důvody jsou nejen čistě profesní, ale také ekonomické, kulturní, historické i ekologické. Je tomu tak i v případě našich meruněk a broskvoní, které se v průběhu druhé poloviny 20. století staly v teplých rajonech ČR charakteristickým prvkem krajiny a pro mnohé pěstitele ekonomicky atraktivními a rentabilními kulturami. Všimaví konzumenti tohoto ovoce jednoznačně dávají přednost našim meruňkám i broskvím z důvodu vysoké nutriční hodnoty, vzhledu i hygienickým aspektům před ovocem k nám importovaným. Zvláště bylo-li k nám importováno s cílem jeho průmyslového zpracování a nikoliv po ošidném a lákavém zabalení k přímému prodeji konzumentům.

Význam vlastních broskvoňových sadů vidíme v produkci čerstvého a kvalitního ovoce pro domácí spotřebu. S našimi meruňkami však můžeme uspět i na evropských trzích, neboť poptávka po tomto ovoci převyšuje současnou nabídku. Z České republiky se zatím daří vyvážet ročně několik set tun meruněk na zpracování.

Konkurenceschopnost, obnova produkčních sadů, řešení odbytu ovoce

Tyto argumenty se často omílají na nejrůznějších úrovních a protože je nedovedeme využít, jsou nám málo platné. A protože s žádnými ochrannými opatřeními dnes již počítat nemůžeme a chceme-li se udržet, zbývá jediné, zvyšování vlastní konkurenceschopnosti. Konkurenceschopnost v meruňkách a broskvoních jednoznačně závisí na dosahovaných sklizních a to jak co do výše, tak i jejich stability a jakosti. Stabilita a kvalita sklizní přímo souvisí s vhodností pozemku pro daný druh, technologickou úrovní, s náklady na ošetřování sadů atd. Pěstitelská sféra je z hlediska konkurenceschopnosti primární, neméně důležitá je kvalita sklizně a posklizňové manipulace s ovocem, tj. třídění, balení a odbyt. Součástí nabídky a prodeje vlastního ovoce na trhu by měla být také promyšlená propagace.

Jak se nám to daří v pěstitelské sféře, resp. daří nedostatečně, svědčí údaje o stavu sadů a vývoji produkce.

Vyplývají-li z úvodní části určité rozpaky nad konkurenceschopností našich stávajících meruňkových a broskvoňových sadů, pak odbyt ovoce je řešen ovocnářskými subjekty (až na výjimečné případy) individualisticky, nesystémově a neprofesionálně. Soustředěný odbyt zejména konzumních meruňek a broskví prostřednictvím odbytových organizací na jedné straně nenachází pochopení u pěstitelů, na druhé straně se neobjevují dostatečně kvalifikovaní a přesvědčiví jedinci, kteří by byli schopni tyto organizace zakládat a řídit. Přitom jedním z hlavních bodů reformy společné organizace trhu s ovocem v EU je právě zakládání organizací producentů s možností čerpání významných podpor pro jejich zakládání i pro provoz v prvních letech. Tyto organizace mohou být i „jednodruhé“ a ovocnář může být členem více organizací producentů.

V posledních letech je evidentní trend zužování počtu subjektů se specializací na meruňky a broskvoně. Zatímco ještě v devadesátých letech minulého století bylo v ČR evidováno přes 100 subjektů s určitou výměrou tzv. produkčních sadů, nyní je to přibližně 20 subjektů. Ve zbývajících případech sady dožívají, vyznačují se extenzivním charakterem ošetřování a bez náhrady se postupně likvidují.

Stávající produkční sady v redukováném počtu ovocnářských subjektů jsou určitou nadějí přežití těchto kultur v nesmlouvavých podmínkách otevřeného trhu. Kromě špičkových pěstitelských technologií je zde obstojně řešena i otázka odbytu ovoce. Avšak ani v těchto případech výměra obnovovaných sadů nenahrazuje výměru likvidovaných sadů. Takže ani tyto vzácné případy nebudou schopny zabránit dalšímu poklesu domácí produkce meruňek a broskví. Domnívám se, že situace se může dále zhoršovat a to v souvislosti s okolnostmi, které nastaly v minulém roce. Tj. podstatné zvýšení cen za obilniny, kukuřici, řepku a jiné plodiny, které doznávají na světových trzích strategický význam a bude jim věnována pozornost větší než obnově sadů.

Je-li tato obava oprávněná, pak se bude pravděpodobně týkat více ovocnářů působící ve sféře právnických osob než soukromých ovocnářů. Na jižní Moravě bylo soukromými ovocnáři s využitím státní podpory v těchto kritických letech vysázeno několik desítek hektarů vzorových výsadeb meruňek a broskvoní, kterým věnují maximální péči. Provozovatelé těchto sadů nachází i jiné alternativy odbytu ovoce než prostřednictvím supermarketů.

Strategie a koordinace

Meruňky a broskvoně jsou v našich podmínkách do značné míry exotickou dvojicí ovocných druhů. Tato výjimečnost souvisí, jak již bylo naznačeno, s nároky na agroekologické podmínky a s potřebou monitorování a řešení široké škály specifických technologických a obchodních podmínek. Jejich řešení není možné ponechat volnému a nekoordinovanému průběhu. Každý z větších i menších detailů by měl být podřízen konkrétní strategii či koncepci. Tomu, co nám zde zcela chybí a zdá se, že to ani nikoho příliš nebolí. Tuto výtku směřují k představitelům celostátních i regionálních institucí, profesním sdružením, výzkumu a školství.

Před třemi lety byla zpracována Koncepce ovocnářství v Jihomoravském kraji, ve které byla meruňkám a broskvoním věnována odpovídající pozornost. Dnes je již tento dobrý záměr téměř zapomenut.

Ing. Zdeněk Bažant

Význam zatravnění meziřadí v ovocných sadech a vinohradech

Půda v meziřadích ovocných sadů je velmi často obhospodařována jako tzv. „černý úhor“. Je tedy pravidelně, mělce kypřená. Důvodem tohoto způsobu je udržet půdu bez vegetace (plevelů) a přerušit kapilární vztlínání a výpar vody z hlubších vrstev půdy. Hlavním cílem je snížit výpar vody z půdy, popř. eliminovat odběr živin dalšími rostlinami z kořenové zóny stromů. Mechanické kypření půdy je často spojeno s aplikací půdních herbicidů. Zatravnění meziřadí vysokokmenných polních sadů je považováno téměř za samozřejmost (pokud zde nejsou pěstovány plnní plodiny). V nedávné minulosti však došlo k rozsáhlému zatravnění meziřadí i v intenzivních sadech vysázených v hustém sponu. Vedly k tomu následující důvody:

1. Minimalizace vodní a větrné eroze půdy

Přívalové deště, které se vyskytují nejčastěji od května do července působí destrukci agregátů na povrchu půdy (rozplavení) a zasakující suspenze ucpává půdní póry. Na povrchu půdy se vytváří membrána (krusta), která se po vyschnutí označuje jako půdní škrálop. Tato membrána, resp. škrálop dosahuje mocnosti pouze asi 10 mm – přesto téměř zcela eliminuje vsakování vody do půdy. Následkem toho se srážková voda hromadí na povrchu v prohlubních a na svazích vyvolává povrchový odtok. Ten zpočátku unáší jemné půdní částice, se silicím proudem však i agregáty, hroudy a kameny, ve středních částech svahů vymílá erozní rýhy. V horních částech svahů dochází k tzv. plošné erozi, která není tak dobře patrná (nevytváří se rýhy), lze ji však poznat podle kamenů vystupujících na povrch půdy, obnažených kořenů stromů popř. podle vyvracejících se opěrných kůlů. Pod svahem dochází naopak k akumulaci smyvů, které mohou překrýt zemědělské plodiny, zaplnit příkopy a pokrýt komunikace, popřípadě působí škody na obytných domech a jejich okolí. Většina smyvů končí ve vodních tocích a nádržích, kde poškozuje vodní ekosystémy a snižuje retenční schopnost rybníků a přehrad. Větrná eroze se vyskytuje zejména v sušších oblastech. Nejjemnější částičky půdy jsou zvedány větrem a přenášeny na velké vzdálenosti. Vznikají prašné bouře, které způsobují snížení viditelnosti a dochází při nich k tvorbě deflátů (závějí) usazené zeminy. Při velmi silné větrné erozi může být odneseno až 200 m³ půdy z 1 ha za rok, což představuje vrstvu půdy 20 mm! (Švehlík, 2002). V našich podmínkách se 10 mm půdy tvoří i déle než 100 let. Tato vrstva může být odnesena jedním přívalovým deštěm nebo jednou větrnou, prachovou bouří. Erodovaná půda s mělkým humusovým horizontem má silně sníženou retenční schopnost pro vodu a pro živiny. Stromy, které na takové půdě rostou, trpí při déle trvajícím období sucha mnohem dříve stresem z nedostatku vody. Většina klimatických předpovědních modelů předpokládá v blízké budoucnosti mnohem častější výskyt přívalových dešťů a pravidelné delší období sucha v letních měsících. Eroze půdy proto představuje pro budoucí období ještě větší riziko než doposud. Nejlépe ze všech zemědělských kultur dokáží chránit půdu proti vodní i větrné erozi travní porosty. Je to zejména díky celoročnímu pokryvu půdy travním drnem a vyšší infiltrační schopnosti zatravněných půd. Na půdě pokryté travním drnem zůstává neustále poměrně velké množství biomasy (ať už živé či mrtvé), které brání přímému mechanickému působení kinetické energie dešťových kapek na půdní agregáty. Tato biomasa je zároveň úkrytem i zdrojem potravy pro řadu organismů žijících v půdě a na jejím povrchu, které v půdě vytváří různé chodbičky a dutiny zvyšující infiltrační rychlost vody do zatravněných půd.

2. Nižší povrchový odtok vody z přívalových dešťů

Tento jev úzce souvisí s jevem předchozím. Vodní eroze nemůže vznikat bez povrchového odtoku. Ve svrchní vrstvičce povrchově kypřené půdě dochází k omezení biologické aktivity jednak vlivem působení přímého slunečního záření a jednak díky jejímu silnému prosychání. Struktura půdy je tímto poškozována a je tvořena zejména pseudoagregáty, které se ve vodě

rychle rozplavují. Případné chodbičky a dutiny v povrchových vrstvách půdy (makroagregáty) jsou kultivací eliminovány. Proto dochází k situaci, že během přívalového deště odtéká ze svažitých pozemků často více než polovina vody po povrchu, aniž by se dostala do půdy. To vede k tomu, že krátce po vydatném dešti mohou stromy trpět suchem. Na travních porostech sice také může vzniknout povrchový odtok, zejména díky ztuhlé půdě ve stopách traktorů, ale je výrazně menší, než na půdě nekryté vegetací. Půdní struktura pod travními porosty je ve vodě stabilnější díky vyššímu obsahu humusu a díky vyšší biologické aktivitě. Je prokázána souvislost mezi počtem a délkou vláken mikromycet a aktinomycet a stabilitou mikroagregátů.

3. Zvýšení únosnosti půdy po deštích

Bezprostředně po dešti je často nutno sady ošetřit proti houbovým chorobám, popř. jiným patogenům (smytý ochranný film předchozího ošetření, vyšší riziko infekce). Je-li meziřadí povrchově kypřeno, je často nutno i několik dní počkat až povrch půdy vyschne a bude možno projet traktorem. Rovněž v období sklizně, kdy je zejména na podzim omezen výpar a vysychání půdy trvá déle, je zatravněné meziřadí velkou výhodou. Vyšší únosnost je dána jednak větším podílem vody, který se po intenzivních deštích dostává do hlubších vrstev půdy díky makropórovému proudění, ale hlavně silně vyvinutou kořenou soustavou trav a spleť rhizomů (podzemních výběžků), popř. stolonů (nadzemních výběžků), které výrazně omezují devastaci vlhké půdy mechanizací a pasoucími se zvířaty. Velký význam zde má samozřejmě stabilní, droptovitá struktura půdy. Spadlé ovoce není znečištěno zeminou a díky větším rozdílům teplot mezi dnem a nocí se v zatravněných sadech lépe vybarvuje (jablka).

4. Akumulace humusu v půdě

Travní porosty akumulují organickou hmotu v půdě v mnohem větším množství, než polní plodiny. Humusové látky (zejména humínové kyseliny) stmelují půdní agregáty a tak zlepšují fyzikální vlastnosti půdy (infiltrační schopnost, provzdušněnost, pórovitost atd.), ale výrazně zvyšují retenční schopnost půd pro vodu a minerální živiny (ionty). Humus dokáže poutat asi sedmkrát více vody než jílové minerály. Rovněž kationtová sorpční kapacita je u humusu tři až desetkrát vyšší, než u minerálních půd. Vzhledem ke zvyšující se koncentraci CO₂ v atmosféře může sehrát zatravnění významnou roli při omezování nárůstu obsahu tohoto hlavního skleníkového plynu. Pod 1 ha travního porostu může být vázáno ve vrstvě půdy 0 – 200 mm až 110 t uhlíku, zatímco na stejné ploše orné půdy je to pouze 12 – 30 t C.

5. Vyšší druhová diversita

V travních porostech střední Evropy nacházíme několik tisíc druhů vyšších, cévnatých rostlin. Řádově vyšší počty jsou zaznamenávány u hmyzu a dalších organismů. Žádný jiný ekosystém v Evropě není domovem tolika druhů rostlin, živočichů a mikroorganismů. Vyšší druhová diversita se týká nejen nadzemní, ale zejména podzemní části travních porostů. Jednotlivé organismy zde nachází dostatek potravy z živé i odumřelé travní biomasy a relativně stabilní prostředí pro svůj život. V ovocných sadech má velký význam vysoký výskyt užitečných organismů a predátorů škůdců ovocných stromů. Některé zde nachází zdroje nektaru na kvetoucích leguminózách a ostatních bylinách (např. pestřenky), ostatní zas stabilní zdroje potravy (např. mšice na bylinách). Mezi nejvýznamnější zástupce užitečných organismů patří slunéčko sedmítečné, zlatoočka obecná, pestřenky, pavouci, stěvlíkovití, lumci, žáby, zpěvní ptáci a další.

6. Estetický, krajinnotvorný a rekreační význam

Zatravněné meziřadí v sadech se řadí do kategorie krajinných trávníků, neboť hlavním posláním těchto travních porostů není produkce píce. Zatravněné plochy působí harmonicky na psychiku člověka a vytváří příjemný estetický dojem. Zejména ve vyšších polohách jsou travní porosty spolu s lesy nedílnou součástí naší krajiny.

Nevýhody zatravnění ovocných sadů

Vyšší náklady na založení a pravidelné sečení travního porostu. Náklady na založení 1 hektaru zatravněného meziřadí (příprava půdy, osivo, setí) představují jednorázovou částku několika tisíc korun (4 až 6 tis. Kč/ha). Při správném postupu a adekvátní péči by měl travní porost vydržet stejně dlouho jako sad samotný. Samotné sežínání travního porostu vyžaduje při užších sponech speciální mechanizaci, při klasických sponech s vysokokmeny (10 až 12 m) dostačuje stejná mechanizace jako pro sečení luk.

Vyšší výpar a spotřeba vody

Travní porosty vypařují z půdy více vody, než pravidelně kypřený černý úhor. Proto zejména v teplejších a sušších oblastech (jižní Morava) panuje obava z nadměrné konkurence travního drnu o vodu, která pak schází okolním stromům. Tyto obavy jsou samozřejmě oprávněné, protože vláhová spotřeba travního porostu může být značná. Pouze při závlaze nebo na stanovištích s vyšší hladinou podzemní vody se nás tento problém netýká. Existují však opatření, jimiž lze riziko nadměrné konkurence o vodu do značné míry eliminovat:

- ponechání příkmených pásů bez zatravnění. V bezprostředním okolí stromů (30 – 60 cm od kmene) by měla být půda udržována bez vegetace. Zatravněním či zaplevelením této zóny dochází k výrazné redukci růstu i výnosu stromů, zejména na slabších podnožích a u všech tvarů v prvních letech po výsadbě. Pro starší vysokokmenné stromy nemají příkmené pásy tak velký význam,
- výběr pomalu rostoucích a nízkých druhů trav a leguminóz vytvářejících mělké kořeny.
- udržováním nízkého porostu – výška travního porostu koreluje s hloubkou zakořenění. Čím vyšší travní porost ponecháme, tím více konkurují kořeny trav v zóně zakořenění stromů.

Zvýšená potřeba hnojení

Po založení travního porostu spotřebovává vznikající drn značné množství živin jednak pro svůj růst a jednak je část živin akumulována v organické půdní hmotě. Zvýšené odčerpávání živin z půdy se projevuje zejména v prvních dvou letech po založení porostu, kdy také dochází k největší akumulaci humusu v půdě. V pozdějších letech, zejména jsou-li zastoupeny v porostu leguminózy (jeteloviny) a travní biomasa není odvážena na píci, dochází k rovnováze mezi tvorbou a rozkladem organické hmoty a není nutno dodávat zvýšené dávky živin.

Vyšší riziko výskytu hrabošů a hryzců

Tito hlodavci nachází v travním porostu zdroje potravy i úkryt před predátory. K největšímu poškození stromů dochází během zimního období. Pro minimalizaci škod je nutno porosty nízko a pravidelně kosit nebo mulčovat a na zimu odstranit mulč z příkmených pásů. Také pastva zvířat může snížit populace těchto škodlivých hlodavců (nízké vypásání bez akumulace mulče, destrukce podzemních chodeb, pach výkalů). Osvědčila se také aplikace kejdy či močůvky v podzimním období (vyplavení chodeb, namočení srsti a prochlazení, odpuzování pachem).

Vyšší riziko poškození květů ovocných stromů jarními mrazíky

V období květu ovocných stromů se často vyskytují mrazíky, které mohou mít za následek výrazně snížený výnos ovoce. V zatravněných sadech jsou mrazové škody pravidelně vyšší, než v sadech s holou půdou v důsledku nižší radiace dlouhovlnného záření ze zatravněné půdy. Díky tomu mohou být teploty vzduchu v okolí květů v zatravněných sadech až o 1 oC nižší, což často stačí k poškození květů a poupat mrazem. Určitým opatřením je co nejnižší posečení travního porostu před obdobím kvetení a intenzivnější využívání opatření pro eliminaci mrazových škod (zadýmování, ventilátroy, postřik aj.).

Výběr vhodných druhů a odrůd pro zatravnění

Pro sestavování travních směsí volíme vhodné odrůdy trav a legumióz, výjimečně i dalších bylin. Rozhodující podíl by měly mít trávy. Vhodné jsou zejména druhy a odrůdy pro pastviny a pro trávníky, které vytváří husté, ale ne tak vysoké porosty jako luční druhy. Na rozdíl od doby před dvaceti lety je dnes k dispozici několik set vhodných odrůd trav. Nejvýznamnější druhy trav pro zatravnění meziřadí v sadech: Kostřava červená (*Festuca rubra*) – dlouze výběžkatá, krátce výběžkatá a trsnatá forma. Nejčastěji používaný druh, nenáročný, vytrvalý a otužilý s nízkou produkcí nadzemní biomasy. Úzké tmavě zelené listy vytváří estetické, trávníkové porosty. Kostřava ovčí (*Festuca ovina*) – trsnatý druh velmi podobný předchozímu. Suchovzdorná, úzkolistá a nenáročná tráva. Kostřava rákosovitá (*Festuca arundinacea*) – druh domácí ve vinorodých oblastech. Snáší záplavy i sucho, trpí plísní sněžnou. Široké a hrubé listy zůstávají do zimy zelené. Kořeny prorůstají hluboko. Lipnice luční (*Poa pratensis*) – vynikající tráva s dlouhými podzemními výběžky, snáší i zhutněné půdy. Velmi pomalý počáteční růst, pevný drn. Psineček tenký, syn. obecný (*Agrostis tenuis, capillaris*) – na živiny a kvalitu nenáročný druh, nesnáší větší sucha, sklon k plstnatění – tvorba stařiny. Jen jako doplňkový druh. Jílek vytrvalý, syn. anglický (*Lolium perenne*) – náročný na půdu i na živiny. Vyhovuje mu sešlapávání, náročný na vláhu. Výhodou je rychlý počáteční vývoj. Jílek mnohokvětý (formy italský a jednoletý) (*Lolium multiflorum*) – málo vytrvalý a náročný druh s velmi rychlým počátečním vývojem po zasetí. Malý podíl má význam při ochraně půdy před erozí a plevely po zasetí.

Nejčastěji doporučovaným termínem pro zakládání travních porostů je časné jaro. Půda je po zimě v optimálním stavu, obsahuje dostatek zimní vláhy pro počáteční vývoj trav a teploty při vzcházení nejsou vysoké. Do zimy mají rostliny dostatek času pro svůj vývoj. V posledním období se setkáváme často s ročníky, kdy po zimním období přichází rychle suché a velmi teplé počasí. To má za následek poškození vzcházejících rostlinek zaschnutím a prořídle porosty. Postiženy jsou zejména pomalu se vyvíjející druhy (lipnice, psineček). Proto se s úspěchem v teplejších oblastech využívá pozdně letní až podzimní výsev (konec srpna až počátek října), kdy vzcházející trávy do zimy vytvoří několik listů, ale hlavně silnou kořenovou soustavu. Na jaře se rychle vyvíjí a vytváří husté, zapojené porosty. Ošetřování travních porostů

Po výsevu je třeba nechat travní porost odrůst na výšku přibližně 12 až 15 cm, aby se dostatečně vyvinula kořenová soustava. Prvním posečením zlikvidujeme také většinu plevelných rostlin. Po něm je vhodné období pro přihnojení dusíkem, abychom podpořili odnožování a tím i hustotu porostu. Pokud chceme udržet hustý porost i nadále, je vhodnější kosit raději častěji, ale na vyšší strniště (asi 5 až 6 cm). Ponechání větší výšky (nad 20 cm) u travního porostu a pak nízké pokosení znamená pro trávy šok a až několika týdenní období nevzhledného, hnědého trávníku. Počet sečí za rok je závislý na zvolené směsi, půdních podmínkách, hnojení a průběhu počasí. Chceme-li hustý, pěkně vypadající a zelený trávník, je nutno počítat minimálně s pěti až deseti sečemi za rok. Před zimou je vhodné porost nízko pokosit (omezení rizika hrabošů, plísní a houbových chorob) a odstranit mulč z příkrmných pásů. Pro trávy je důležitým obdobím pro hnojení časné jaro a přelom srpna a září, kdy nejintenzivněji odnožují. Pozdně letní přihnojení podporuje jejich lepší přezimování. V tomto období je vhodné využít také tekutá statková hnojiva (kejda a močůvka).

(Zahradaweb, Ing. Stanislav Hejduk, MZLU v Brně)

Skládkové choroby houbového původu u jablek

Napadení plodů skládkovými houbovými chorobami je častou příčinou významných ztrát během skladování jablek a zejména v následném období po jejich vyskladnění před jejich vlastním konzumem. Ze široké škály skládkových chorob se na jablkách po sklizni, v průběhu skladování a po vyskladnění nejčastěji vyskytují čtyři níže uvedené druhy hnilob: Šedá hniloba – patogen *Botryotinia fuckeliana* (de Bary ex de Bary), konidiové (anamorfní) stadium *Botrytis cinerea* (Pers. Fr.). Moniliová hniloba – patogen *Monilia fructigena* (Schröt. ex Aderh. et Ruhl.), konidiové stad. *Monilia fructigena* (Pers. ex Pers) Pers. ex Steudel. Modrá hniloba – patogen *Penicillium expansum* (Link. Thom). Kruhová hnědá hniloba - patogen *Pezicula alba* (Guthrie), anamorfní stadium *Phlyctaena vagabunda* Desm, syn. *Gloeosporium album* Osterw. *Pezicula malicorticis* (H.S. Jackson), anamorfní stadium *Cryptosporiopsis curvispora* (Peck), syn. *Gloeosporium perennans* (Zeller et Childs). Poslední z těchto chorob nabývá stále většího významu s mírou prodlužování skladovacího období jablek, protože se příslušný patogen nejlépe vyvíjí v rozmezí teplot od – 1 do 4 °C, které jsou nejčastěji používány v moderních skladovacích technologiích. Naproti tomu moniliová hniloba, která byla v minulosti považována za nejškodlivější, se v tržních výsadbách pravidelně ošetřovaných fungicidy a řezem vyskytuje již méně často.

Výzkum odolnosti

Pěstované odrůdy jabloní se značně liší svou citlivostí nebo odolností vůči patogenům způsobující hniloby plodů. Hodnocením jejich škodlivosti u odrůd se zabýval poměrně velký počet prací a to ať již na základě pozorování jejich přirozeného výskytu nebo po umělých infekcích. Údaje o citlivosti odrůd vůči skládkovým chorobám bývají nejčastěji uváděny v rámci podrobnějších popisů těchto odrůd v řadě pomologií. Cílem našeho výzkumu v posledních letech bylo zjistit stav odolnosti vůči skládkovým chorobám houbového původu především u novějších odrůd jabloní, u kterých tyto údaje nejsou zatím příliš známy. V návaznosti na předcházející práci, která se zabývala vyhodnocováním výskytu těchto chorob po přirozených infekcích, zde byly použity umělé infekce příslušnými patogeny. Ze širšího souboru testovaných odrůd a perspektivních novošlechtění zde uvádíme výsledky u standardních a významněji rozšiřovaných odrůd.

Testované vzorky

Testování odrůd a genotypů probíhalo po sklizni plodů v letech 2005 a 2006. Testováno bylo celkem 28 odrůd, nicméně pouze u 18 z nich se uskutečnily testy opakovaně v obou letech. Celkový počet testovaných genotypů byl přibližně stejný, avšak tyto z kapacitních důvodů byly kromě několika výjimek testovány pouze jen v jednom roce. Vzorky plodů o velikosti jedné přepravky jsme sklízeli v optimální sklizňové zralosti ze dvou různých výsadb založených v Holovousích na podnoži M 9. Obě výsadby byly ošetřovány podle zásad definovaných metodikou pro integrované pěstitelské systémy. Sklizené vzorky plodů jsme následně skladovali v chlazeném skladě při teplotě 1 až 2°C až do začátku ledna, kdy byly postupně v laboratoři inokulovány skládkovými patogeny. V prvním sklizňovém roce to bylo šedou, modrou a hnědou kruhovou hnilobou a ve druhém roce ještě navíc hnilobou moniliovou a to ve dvou různých inkubačních režimech. Izoláty patogenních hub jsme pro tento účel střídavě kultivovali na PDA a sladinkovém agaru. Z čistých kultur byly odebrány malé kousky mycelia (zhruba 2 mm²), které byly vpraveny sterilní jehlou pod slupku plodu povrchově desinfikovanou čistým lihem.

Postup testování

Od každé odrůdy jsme každým patogenem inokulovali 10 zdravých plodů, přičemž každý plod byl inokulován dvěma vpichy umístěnými na protilehlých stranách. Inokulované plody jsme vkládali do čistých papírových sáčků a ukládali zpět do chlazeného skladu. Napadení plodů jsme vyhodnocovali po 5 až 10 týdenním inkubačním období. Nejdelší interval mezi inokulací a hodnocením napadení bylo nutno použít v případě kruhové hnědé hniloby, zatímco u ostatních patogenů stačilo k dostatečnému vývinu hniloby pět až šest týdnů. Po infekci moniliovou hnilobou došlo během uložení plodů v chladárně u některých odrůd ke spontánnímu napadení modrou hnilobou. Plody takto napadené nemohly být z hlediska moniliové hniloby hodnoceny. Proto byly inokulace moniliovou hnilobou u všech odrůd znovu zopakovány a plody ponechány k inkubaci v laboratoři při teplotě 22°C. Ve výsledcích je toto testování uvedeno jako varianta A. V tomto případě stačilo k uspokojivému vývinu choroby pouhých šest dnů. Původní testování na moniliovou hnilobu, kdy byly plody uloženy v chladárně, je ve výsledcích označeno jako varianta B.

Vyhodnocení pokusů

Rozsahy napadení u jednotlivých plodů byly bonitovány na základě odhadu procentního podílu povrchu zachváceného hnilobou, dále podle velikosti (průměru) hnilobných lézí a podle jejich hloubky. Tyto tři ukazatele byly průměrovány při zachování jejich stejné váhy do jediného, který je označen jako syntetický index napadení. Vyšší hodnota tohoto indexu odpovídá vyššímu napadení a naopak. U plodů zcela shnilých dosáhl index hodnoty 100. Sumární přehled výsledků u vybraných odrůd je uveden v tabulce. U zařazených odrůd jsou k dispozici vždy výsledky alespoň z jednoho roku, kromě odrůd, 'Jonalord', 'Melrose' a 'Rosana', jejichž plody z technických důvodů v druhém sklizňovém roce nebyly k dispozici, a proto jsme je nemohli testovat na odolnost vůči moniliové hnilobě.

Šedá hniloba

Mezi relativně odolné vůči této hnilobě lze na základě provedených testů zařadit odrůdy 'Gala', 'Idared', 'Meteor', 'Resista' a 'Starkrimson Delicious'. Jako odolnější se dále jeví také odrůdy 'Golden Delicious', 'Gloster' a 'Angold'. Naproti tomu nejvyšší hodnoty indexu napadení byly zaznamenány u odrůd 'Jonalord' a 'Jarka'. Mezi citlivé k šedé hnilobě dále patří 'Rubín', 'Rubinola', 'Selena' a 'Topaz'. Ostatní hodnocené odrůdy lze na základě testů považovat za středně citlivé k této chorobě.

Moniliová hniloba

Nejnižší napadení po obou inokulacích bylo zjištěno u odrůdy 'Meteor'. Mezi odolnější vůči moniliové hnilobě lze dále zařadit odrůdy 'Angold', 'Gala' a 'Jarka'. Naproti tomu jako nejcitlivější k této chorobě byla hodnocena odrůda 'Gloster'. Mezi citlivé k moniliové hnilobě podle našich testů dále patří 'Golden Delicious', 'Resista', 'Rubín', 'Topaz' a 'Zuzana'.

Modrá hniloba

V průměru dvouletého testování jsme nejnižší hodnoty indexu napadení zaznamenali u odrůd 'Gala' a 'Meteor'. Mezi poměrně odolné dále patřily odrůdy, 'Idared', 'Melrose', 'Rucla', 'Starkrimson Delicious' a 'Zuzana'. Za citlivé lze naopak považovat odrůdy 'Jonalord', 'Rosana', 'Rubín' a 'Vysočina'.

Kruhová hnědá hniloba

Nejnižší napadení po inokulacích touto hnilobou jsme zjistili u odrůd 'Meteor', 'Idared', 'Zuzana', 'Starkrimson Delicious' a 'Angold'. Vyšší odolnosti se také vyznačovaly odrůdy 'Rucla' a 'Rubinola'. Nejvyšší napadení naproti tomu jsme zaznamenali u odrůdy 'Jonalord'. Mezi citlivé dále patří odrůdy 'Jarka', 'Rubín', 'Topaz' a 'Zvoša'. Pokud porovnáme rozsahy napadení po umělých infekcích s našim hodnocením přirozeného výskytu těchto chorob je míra shody dosti odlišná u jednotlivých chorob. Výsledky napadení po umělých infekcích se často liší od výskytu přirozeného napadení především u moniliové hniloby. Lze předpokládat, že v případě přirozeného výskytu této choroby nebyl infekční tlak patogena dostatečný, což prokazují nízké frekvence napadených plodů u většiny odrůd. Z praktických zkušeností je totiž známo, že se tato choroba vyskytuje především ve starších zanedbaných výsadbách. U ostatních hodnocených chorob výsledky napadení v obou pracích většinou navzájem korelují poměrně dobře. Některé rozdíly v intenzitě napadení zřejmě souvisejí také s charakterem slupky daných odrůd, protože mezi hodnocenými odrůdami existují významné rozdíly v její tloušťce a pevnosti. Ve zde aplikovaných inokulačních testech byla vždy infikována dužnina plodů. V případě přirozených infekcí musí nejdříve dojít k poškození slupky nebo musí patogen touto slupkou nejdříve do dužniny prorůst. U odrůd s tlustou slupkou je proto možnost infekce touto cestou významně snížena. Tento faktor může např. vysvětlit rozdíly mezi nižším přirozeným napadením a úrovní citlivosti indikovanou inokulačními testy u odrůd 'Melrose' nebo 'Zuzana'.

(Ing. Jan Blažek, CSc., Ing. Jana Kloutvorová)

Informace z Polska

Klid na trhu jablek

Ceny jablek jsou stabilní a zájem o jablka je velký. Ale konkurence na trhu roste a to doslova každým dnem. Na jižní polokouli začíná sklizeň jablek. A při velmi vysokých cenách jablek na polském trhu, silné měně se může stát export čerstvého ovoce z Argentiny, Chile a dokonce i z Nového Zélandu finančně zajímavým.

Cena výkupu jablek v Polsku:

- jablka průmyslové 3,86 – 4,00 Kč/kg

Ve zpracovnách ovoce je minimální pohyb jablek. Cena průmyslových jablek klesá, firmy na začátku sezóny nakoupily příliš drazé a teď jsou opatrné s jakýmkoli dalším nákupem i proto, že není příliš velký odbyt polského koncentráту.

(TVP.PL – VK)

Jablka jsou exportním artiklem č.1

Obchodníci z Východu nejraději kupují odrůdu Idared, ale celkově je ovoce málo. W Samdomierzi, kde je vidět oživení trhu již několik týdnů se objevují problémy s nabídkou. Především, pokud jsou jablka potřeba okamžitě. Nejčastější cena je 14 Kč/kg.

Ale za odrůdy jako Boskoop, Rubín nebo Cortland je potřeba zaplatit o hodně více. Při silném kurzu Zlotého je to pro obchodníky vysoká částka. Většina ovoce již nyní pochází z chladíren s kontrolovanou atmosférou. To znamená lepší jakost ovoce a také vyšší cenu z důvodu nákladů na skladování.

(Agrobiznes-VK)

Sklizeň ovoce v Polsku v roce 2007

Dle informací statistického úřadu se v minulém roce sklídilo ze stromů celkem 1.263 tis tun ovoce, což je o 53,3% méně než před rokem. Takovýto velký pokles byl především způsobem mrazy v prvních květnových dnech (až -9° C), které způsobily zmrznutí květních pupenů, květů i malých plůdků. Největší ztráty byly v regionech Mazowsze, Wielkopolska, Kujawy, Podkarpacie, Swietokrzyszkie a v regionech východního Polska. Výše ztrát byla odvislá od druhu, odrůdy, stáří stromů, polohy a sklonu sadů a fenologické fázi. Z důvodů mírné zimy bylo na jaře 2007 pozorováno vysoké množství škůdců. Produkce všech druhů ovoce ze stromů byla enormně nižší než v předešlém roce, ale nejvíce se snížila sklizeň jablek a broskví a nejméně vlašských ořechů.

Sklizeň ovoce ze stromů v tis tun

	Průměr za roky 2001-2005	Rok 2006	Rok 2007
Celkem	2762	2706	1263
Jabloně	2325	2305	1040
Hrušně	79	59	31
Švestky	114	94	53
Višně	177	195	108
Třešně	43	38	20
Ostatní*	24	14	11
Z toho vlašské ořechy	7	6	6

* Meruňky, broskve, vlašské ořechy

Uvádí se, že sklizeň jablek byla v roce 2007 1.040 tis tun, což je o 54,9% méně než v předešlém roce. Největší poškození bylo u raných odrůd, méně byly postiženy pozdní odrůdy. Další průběh sezóny byl k ovocnářům příznivý a jablka jsou velké a vybarvené, což ale nenahradilo ztráty mrazy. Sklizeň hrušek v roce 2007 byla 31 tis tun, což bylo o 48,1% méně oproti velmi nízkým sklizním v roce 2006. Sklizeň švestek byla okolo 53 tis tun, což je o 42,9% méně než před rokem. Květnové mrazy zvláště poškodily rané odrůdy švestek. Sklizeň višní byla 108 tis tun a byla významně nižší od minulého roku, o 44,8%. Sklizeň třešní byla 20 tis tun, což je o 47,4% méně než před rokem. Sklizeň broskví, meruněk a vlašských ořechů byla o 23,2% nižší než před rokem, celkem se sklídilo 11,1 tis tun. Odrazilo se to především v nižší sklizni meruněk (o 56%) a broskví (o 34,5%). Produkce vlašských ořechů byla pouze o něco málo nižší než před rokem, ale to pouze vzhledem k rozšiřujícím se výsadbám (o 200% více s porovnáním k roku 2006).

Ovoce z ovocných keřů a plantáže jahod

Celkově sklizeň z keřů a plantáží jahod byla na úrovni 431 tis tun, což je o 14,8% méně než před rokem. V roce 2007 byl zaznamenán pokles produkce většiny ovocných druhů z této skupiny, největší byl u rybízu.

Sklizeň z ovocných keřů a plantáží jahod v tis tun

	Průměr za roky 2001-2005	Rok 2006	Rok 2007
Celkem	475	505	431
Jahody	179	194	175
Maliny	51	53	56
Rybíz	181	194	139
Angrešt	22	16	14
Ostatní *	41	48	48

* Arónie, kanadská borůvka, a další

U produkce jahod jsou připočítány také plochy zahrad, tak jako v minulých letech. Celkem sklizeň jahod byla 175 tis tun, což bylo o 9,9% méně než před rokem. Byl to rovnocenný důsledek nižšího výnosu a také snížení ploch. Na snížení výnosu měly vliv květnové mrazy, zvláště byly poškozené rané stolní odrůdy a také špatné počasí při sklizni, což ohraničilo dobu sklizně jahod. Celková sklizeň rybízu byla na úrovni 139 tis tun, což je o 28,8% méně než v roce 2006. Výnos zvláště černého rybízu byl nízký oproti minulému roku, což bylo zapříčiněno mrazovým poškozením. Hektarový výnos rybízu byl o 33,3% nižší než v roce 2006. Sklizeň malin i přes nižší hektarový výnos o 13% byla v porovnání s rokem předcházejícím o 7,3% vyšší, byla na úrovni 56 tis tun. Vliv na to mělo rozšíření nových výsadby a také dobrá sklizeň podzimních malin, na které neměl vliv květnový mráz. Sklizeň angreštu byla na úrovni 14 tis tun, což je o 15,3% méně než před rokem. Nižší sklizeň byla především z důvodu nižšího výnosu a také z důvodu snížení ploch. V posledních letech se plocha i produkce angreštu systematicky snižuje. Sklizeň ostatních druhů byla 48 tis tun, o 1,9% méně než v roce 2006. V porovnání s předchozím rokem byla vyšší sklizeň u kanadských borůvek, to ale bylo způsobeno zvýšením ploch.

(GUS, stat.gov.pl, VK)

Státní zemědělský a intervenční fond

SZIF snižuje zátěž zemědělců

Státní zemědělský intervenční fond každoročně vyplatí miliardy Kč zemědělských dotací a tak má samozřejmě povinnost provádět i důkladné kontroly. SZIF však není jedinou kontrolní institucí, které musí farmáři umožnit přístup na pozemek nebo předkládat doklady o řádném plnění všech podmínek či nařízení. Kontrolou jednotlivých podmínek, ke kterým se zemědělec podáním žádosti o dotaci zavázal, se ale nezabývá pouze SZIF. Zemědělce kontrolují i zástupci dalších státních orgánů.

Aby SZIF co možná nejvíce snížil administrativní zátěž žadatelů o dotace, a také aby nedocházelo ke zdvojeným kontrolám stejných pravidel, přenesl SZIF výkon části kontrol, které jsou ze zákona (nebo jiného legislativního předpisu) prováděny jinou kontrolní institucí, právě na tyto instituce. Tímto způsobem SZIF zajistil, že zemědělci nejsou kontrolováni na dodržování podmínek více jak jedním kontrolním orgánem. Stejně je tak zabezpečeno i jednotné posuzování plnění podmínek. Zaručen je tak i rovný přístup k žadatelům u kterých je

odhaleno porušení některých podmínek – tj. i u těch, kteří nebyli v průběhu roku vybráni ke kontrole pracovníky SZIF, ale byli kontrolováni jinou kontrolní organizací.

Funguje to následovně: např. Státní zemědělská a potravinářská inspekce provádí kontroly ovoce, zeleniny, vína a jejich produktů, včetně laboratorních rozborů kvality na základě zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské potravinářské inspekci (SZPI). Není tedy nutné, aby SZIF, který tyto komodity v rámci Společné organizace trhu (SOT) dotuje, prováděl stejné kontroly a zbytečně tak farmáře zatěžoval. SZIF si jednoduše vyžádá data od SZPI, což je možné na základě smlouvy o delegování činnosti.

V roce 2007 SZIF delegoval kontroly, respektive vyžádal si potřebná data, např. od následujících institucí:

Nevládní organizace **KEZ o.p.s.** (Kontrola ekologického zemědělství) provedla 120 kontrol u ekologicky hospodařících žadatelů o dotace z Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP) a Programu rozvoje venkova (PRV).

Státní rostlinolékařská správa (SRS) uskutečnila 187 kontrol dodržování zásad správné zemědělské praxe u žadatelů o dotace z HRDP a kontrol dodržování obecných podmínek u žadatelů o dotace z PRV.

Státní veterinární správa (SVS) prověřila 894 hospodářství, zda je dodržována podmínka welfare hospodářských zvířat.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) provedl 44 kontrol zásad integrované produkce u farmářů žádajících o dotace z HRDP a PRV.

Změna provozních hodin infolinky SZIF

Od 13. února 2008 se mění provozní hodiny telefonní informační linky Státního zemědělského intervenčního fondu. Žadatelé mohou linku 222 871 871 využívat od pondělí do čtvrtka v době od 8:00 - 12:00 a 13:00 - 16:00 hodin a v pátek od 8:00 - 12:00 a 13:00-15:00 hodin. Mimo tyto provozní hodiny zůstává k dispozici záznamník pro možnost zanechání vzkazu. Žadatelé budou kontaktováni následující pracovní den.

SZIF v roce 2007 rozeslal dotace za více jak 28 mld. Kč

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) neustále optimalizuje administrační proces a tak se daří každým rokem zvyšovat tempo vyplácení dotací. V loňském roce začal SZIF farmářům rozesílat kompenzační podpory za hospodaření v méně příznivých oblastech (LFA) již 22. října a do konce roku stihl vyplatit 2,72 mld. Kč z celkových 2,79 mld. Kč. Farmáři své žádosti podávali loni v květnu.

Na stejném formuláři, tedy tzv. kombinované žádosti, bylo možno žádat i o další dotace, jako např. o Jednotnou platbu na plochu (SAPS) či Národní dorovnání k SAPS (Top-Up). Rozhodnutí, která vždy předcházejí vlastním výplatám, začal SZIF vydávat již s předstihem. Proto se výplaty SAPS mohly rozběhnout již první možný den, tedy 3. prosince 2007. Ještě do konce roku pak SZIF stihl vyplatit 9,6 mld. Kč z celkových 9,78 mld. Kč.

Národní dorovnání Top-Up, které lze žadatelům vyplácet až poté, co obdrží platbu SAPS, měli první farmáři na svých účtech již v polovině prosince. Do konce roku pak bylo vyplaceno 5,2 mld. Kč z celkových 7,39 mld. Kč

S ostatními vyplacenými dotacemi v rámci Natury 2000, Agroenvironmentálních opatření, Lesnictví, Předčasného ukončení zemědělské činnosti, Zakládání skupin výrobců, Oddělené platby za cukr a Operačního programu zemědělství, vyplatil SZIF do českého zemědělství v roce 2007 přes 28 mld. Kč. Rekordních zisků, které celý resort zemědělství v loňském roce zaznamenal, tedy bylo možné dosáhnout i díky dotacím, které administruje Státní zemědělský intervenční fond.

(SZIF)

Stav zásob jablek

Naskladnění jablek u pěstitelů a skladovatelů v ČR k 1.2.2008

(TUNY)

Odrůda	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Spartan Mc Intosh	126				22		148
Šampion	144		70	136	35	84	469
skupina Rubín	158	2	134	15	12	84	405
Gala				70		41	111
ostatní raně zimní	64		9	10		74	157
Golden Delicious	2387	93	152	1062	283	493	4470
Idared	1149	508	67	4551	1025	2003	9303
Jonagold a mutace	54		17	392	337	576	1376
Topaz			5	109		13	127
Melrose	225			138		162	525
Gloster	315		19	371	5	151	861
skup. Red Delicious	120		14			8	142
Zvonkové	27			42			69
ostatní zimní	17	36	10	129	50	294	536
Celkem	4786	639	497	7025	1769	3983	18699

(Mze ve spolupráci s OUČR, ML)

V EU-15 je zásoba jablek k 1.2.2008 o 5 % vyšší než před rokem. Podle neúplných informací je v Polsku na skladě asi 200 tisíc tun jablek (meziročně – 31 %). I nadále je odbyt jablek v EU-15 velmi vysoký. V lednu se prodalo 533 tisíc tun jablek, nejvíce za posledních pět let. Polsko hlásí lednový odbyt ve výši 90 tisíc tun jablek (ve srovnání s rokem 2006 to je – 10 % a naopak s rokem 2005 + 29 %).

(ML dle ZMP Berlin)

Sklizeň ovoce v ČR v roce 2007

ČSÚ zveřejnilo celkovou sklizeň ovoce v ČR v roce 2007

Podle zveřejněných dat o celkové sklizni ovoce v loňském roce to s jeho výši nevypadalo tak špatně jako potvrdila sklizeň v intenzivních sadech. Celková úroda byla sice nižší než v dobrém roce 2006, za to však vyšší než v letech 2001, 2003 i 2005. Celkovou výši sklizně tak musela ovlivnit vyšší sklizeň u zahrádkářů a v alejích, jinak si data prezentovaná ČSÚ nelze vysvětlit.

(dle ČSÚ ML)

Ovocný druh	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	% 06/07
Jablka	339 431	221 164	316 816	243 382	280 781	209 214	263 566	219 259	- 17 %
Hrušky	25 183	16 339	13 780	9 682	13 934	11 389	13 542	17 746	+ 31 %
Broskve	11 197	4 764	9 196	9 090	8 288	4 861	19 750	14 485	- 27 %
Meruňky	7 445	3 738	4 281	14 334	19 188	7 147	20 076	15 535	- 23 %
Švestky pravé	14 019	18 114	19 357	20 626	27 847	14 187	32 901	19 042	- 42 %
Třešně	13 613	12 194	10 289	9 474	18 291	9 094	15 484	16 701	+ 8 %
Višně	9 928	9 623	18 194	14 853	19 877	12 955	12 433	13 818	+ 11 %
Ostatní švestky, slívy, renklódy	4 261	4 942	5 892	8 353	9 587	5 981	13 246	14 367	+ 8 %
Angrešt	6 824	4 816	4 091	4 046	4 009	3 568	2 092	3 087	+ 48 %
Rybíz	18 089	16 597	13 487	13 472	20 942	15 057	11 730	15 884	+ 35 %
Ořechy vlašské	6 465	5 445	4 036	3 901	4 976	4 903	9 347	9 563	+ 2 %
OVOCE CELKEM (bez jahod a malin)	456 455	317 736	419 418	351 213	427 720	298 356	414 167	359 487	- 13 %
Jahody	12 547	10 589	10 407	7 515	7 883	7 375	34 312	11 993	- 65 %

Sklizeň ovoce z intenzivních sadů v ČR v roce 2007

oblast ovoce		Střední Čechy	Jižní a Západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	ČR celkem
Jabloně	odhad sklizně k 15.6. 2007	19 592	8 006	18 095	20 178	18 955	20 902	105 729
	odhad sklizně k 1.9. 2007	20 635	7 889	17 045	23 128	18 908	23 773	111 378
	roční sklizeň ovoce 2007	20 309	10 134	17 739	21 970	19 963	22 970	113 086
Hrušně	odhad sklizně k 15.6. 2007	919	125	797	642	158	110	2 750
	odhad sklizně k 1.9. 2007	638	156	1 083	666	211	97	2 850
	roční sklizeň ovoce 2007	816	115	1 095	555	228	108	2 917
Třešně	odhad sklizně k 15.6. 2007	667	439	281	669	211	33	2 301
	roční sklizeň ovoce 2007	766	427	185	561	92	28	2 059
Višně	odhad sklizně k 15.6. 2007	1 694	630	1 437	2 323	2 309	361	8 755
	roční sklizeň ovoce 2007	1 670	340	1 226	2 577	2 389	521	8 723
Meruňky	odhad sklizně k 15.6. 2007	117	0	74	2	4 767	0	4 960
	roční sklizeň ovoce 2007	140	0	66	3	4 794	12	5 015
Broskvoně	odhad sklizně k 15.6. 2007	414	0	16	172	3 287	36	3 925
	roční sklizeň ovoce 2007	436	0	22	162	2 320	45	2 985
Švestky a Slívy	odhad sklizně k 15.6. 2007	343	508	758	857	1 038	1 459	4 963
	roční sklizeň ovoce 2007	393	566	622	799	1 069	2 003	5 451
Angrešt	odhad sklizně k 15.6. 2007	0	0	0	7,6	0,2	0,8	8,6
	roční sklizeň ovoce 2007	0,0	0,0	0,0	8,3	0,3	0,8	9,3
Rybíz červený a bílý	odhad sklizně k 15.6. 2007	472	324	315	371	247	888	2 617
	roční sklizeň ovoce 2007	311	366	347	704	231	868	2 826
Rybíz černý	odhad sklizně k 15.6. 2007	78	22	41	189	0	160	490
	roční sklizeň ovoce 2007	82	6	46	118	0	124	374
Maliny a Ostružiny	odhad sklizně k 15.6. 2007	27	0	0	4	0	22	53
	roční sklizeň ovoce 2007	9	0	0	3	0	11	23

Případné rozdíly jsou způsobeny zaokrouhlováním na celá čísla

Sklizně jablek a hrušek podle odrůd z intenzivních sadů v tunách

Odrůdy jablek	odhad sklizně k 15.6. 2007	odhad sklizně k 1.9. 2007	roční sklizeň ovoce 2007
	sklizeň (t)	sklizeň (t)	sklizeň (t)
Letní odrůdy	1 312	1 082	1 066
James Grieve a mutace	2 779	2 169	2 250
Ostatní podzimní odrůdy	1 846	1 836	1 798
Podzimní odrůdy celkem	4 625	4 005	4 048
Spartan, Mac Intosh	8 013	8 497	9 619
Šampion	8 501	8 220	8 192
Rubín a mutace	6 016	8 060	8 653
Gala	2 861	2 665	2 940
skupina Golden Delicious	20 036	19 845	20 271
skupina Red Delicious	1 325	1 421	968
Jonagold a mutace	7 519	9 421	9 630
Topaz	1 804	1 594	1 238
Melrose	1 930	2 284	2 385
Gloster	4 243	4 399	4 751
Idared	25 948	27 122	28 208
Melodie	1 104	1 279	1 234
Rubinola	762	846	701
Ostatní zimní odrůdy	9 730	10 638	9 182
Zimní odrůdy celkem	99 792	106 291	107 972
Jablka celkem	105 729	111 378	113 086
Odrůdy hrušek	odhad sklizně k 15.6. 2007	odhad sklizně k 1.9. 2007	roční sklizeň ovoce 2007
	sklizeň (t)	sklizeň (t)	sklizeň (t)
Clappova Clappova červená	161	269	254
Boscova lahvice	260	317	249
Konference	1 011	616	739
Lucasova	531	630	705
Bohemica	231	215	230
Pařížanka	30	31	27
Williamsova + Williamsova červená	158	228	197
Dicolor	61	112	131
Erika	102	110	109
Ostatní odrůdy	205	322	276
Hrušky celkem	2 750	2 850	2 917

(OTK ÚKZÚZ)

Degustace jablek

Výsledky degustace jablek v roce 2008

Organoleptické hodnocení jablek se konalo 3. ledna 2008 v Hořicích. Do hodnocení bylo zařazeno 49 odrůd a novošlechtění. Z toho bylo 30 položek z České republiky. Ze zahraničí bylo po 5 odrůdách z USA a Francie, 3 z Anglie, 2 z Nizozemí a po jedné z Belgie, Kanady, Německa a Nového Zélandu. Rezistentních odrůd na strupovitost byla jedna čtvrtina a polovina má původ v ČR. Výsledný součet bodů byl získán součtem průměrného bodového hodnocení slupky, vůně, konzistence dužniny, šťavnatosti, vzhledu a dvojnásobného počtu bodů chuti. Hodnocení chuti podle kyselosti nebylo do celkové hodnoty započteno a je uvedeno samostatně.

Odrůda	Celkem		Vůně		Slupka		Konzistence dužniny		Šťavnatost		Chuť podle kyselosti		Chuť celková		Vzhled	
	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí	Počet bodů	Pořadí
Top Bohemia	47,50	1	6,70	3	4,08	47	6,86	1	6,81	2	6,45	4	7,32	1	8,43	1
Rubín	46,59	2	7,05	1	4,23	44	6,77	2	6,66	4	6,37	6	7,01	3	7,86	2
Melrose	45,25	3	6,31	11	5,95	10	6,35	11	6,46	11	5,41	30	6,59	12	7,00	16
Rubínstep	44,94	4	6,61	5	5,46	22	6,34	12	6,11	25	5,99	14	6,50	18	7,43	5
HL 1132	44,77	5	5,94	27	6,06	8	6,20	22	6,45	12	5,76	17	6,34	23	7,43	6
Jomured	44,72	6	6,49	8	4,56	38	6,33	15	6,77	3	6,14	11	6,71	5	7,14	12
HL 491	44,57	7	5,96	26	6,19	6	6,39	7	6,45	13	5,76	18	6,87	4	5,86	41
HL 617	44,32	8	6,29	12	6,12	7	6,05	25	6,09	27	5,24	36	6,39	21	7,00	14
Elstar	44,31	9	6,45	9	3,83	49	6,70	3	6,57	5	6,03	13	7,24	2	6,29	32
Golden Del. Reinders	44,22	10	6,24	14	4,82	32	6,45	5	6,32	20	6,90	1	6,63	8	7,14	11
Rucia	44,18	11	5,29	45	5,84	12	6,39	6	6,43	16	5,50	25	6,61	9	7,00	15
HL 728	44,17	12	5,60	37	6,50	2	5,97	30	6,39	17	5,60	23	6,14	27	7,43	7
Meteor	44,12	13	5,61	35	6,23	5	5,87	36	6,49	10	5,20	38	6,10	29	7,71	3
Sentima	44,01	14	6,00	24	5,47	21	6,29	17	6,09	26	6,23	9	6,36	22	7,43	8
Spalord	43,85	15	6,69	4	4,64	36	6,36	9	6,03	29	6,30	7	6,71	6	6,71	19
Jonagold	43,85	16	6,20	15	4,80	33	6,28	18	6,32	21	6,15	10	6,70	7	6,86	24
Sir Prize	43,82	17	6,18	16	5,01	31	6,56	4	7,05	1	4,80	42	6,51	16	6,00	39
Jarka	43,71	18	7,01	2	4,01	48	6,38	8	6,45	14	6,29	8	6,58	13	6,71	23
HL 1567	43,47	19	6,02	22	5,50	19	6,10	24	5,76	40	6,63	3	6,33	24	7,43	4
Golden Delicious	43,36	20	6,32	10	4,50	39	6,36	10	6,00	31	6,86	2	6,59	11	7,00	17
HL 17	42,92	21	5,52	41	5,24	27	6,26	19	6,24	23	5,29	33	6,55	15	6,57	26
Gloster	42,87	22	5,76	32	5,13	28	6,12	23	6,03	30	5,50	26	6,20	25	7,43	9
Idared	42,83	23	5,94	28	5,70	15	5,98	29	5,98	33	5,47	29	5,90	34	7,43	10
HL 322	42,66	24	5,54	40	5,89	11	6,02	28	6,20	24	4,85	40	6,15	26	6,71	21
HL 1969	42,61	25	5,82	30	4,65	35	6,31	16	6,55	7	5,29	32	6,50	17	6,29	30
Topaz	42,61	26	6,58	6	4,29	42	6,34	14	6,44	15	5,14	39	6,55	14	5,86	43
Angold	42,33	27	6,57	7	5,44	23	5,96	31	6,57	6	4,82	41	5,54	40	6,71	22
Fiesta	42,15	28	6,11	20	5,34	24	6,03	27	6,08	28	5,61	21	6,08	31	6,43	28
Faistaff	41,99	29	6,08	21	4,43	40	6,24	21	6,34	19	5,92	16	6,39	20	6,14	35
DL 11	41,96	30	5,98	25	4,76	34	6,25	20	5,92	36	6,12	12	6,45	19	6,14	34
HL 537	41,95	31	5,69	34	5,29	25	5,92	33	6,00	32	4,69	43	6,09	30	6,86	18
Royal Gala	41,82	32	6,14	18	4,64	37	6,34	13	6,35	18	6,42	5	6,61	10	5,14	48
HL 348	41,39	33	5,72	33	5,48	20	5,91	34	6,50	9	5,47	28	5,96	33	5,86	42
Rubinola	41,30	34	6,27	13	4,29	41	6,05	26	5,92	37	5,61	22	6,10	28	6,57	27
HL 1476	41,03	35	5,24	47	5,55	18	5,77	40	6,29	22	4,41	47	5,58	38	7,00	13
HL 4-CO	40,86	36	5,36	43	5,55	17	5,81	38	5,96	34	5,65	20	5,73	35	6,71	20
HL 514	39,99	37	5,15	48	6,06	9	5,82	37	5,86	39	4,62	46	5,55	39	6,00	38
Rubimeg	39,74	38	5,15	49	5,71	14	5,78	39	5,96	35	5,21	37	5,50	41	6,14	36
Pidi	39,55	39	5,61	36	4,28	43	5,94	32	6,51	8	4,66	45	5,61	36	6,00	37
Florina	39,45	40	6,12	19	5,29	26	5,73	41	5,12	44	5,48	27	5,60	37	6,00	40
X 3177 (Francie)	39,38	41	5,82	31	5,77	13	5,44	44	5,24	42	5,25	35	5,41	44	6,29	31
Coxova reneta	39,20	42	6,17	17	4,13	46	5,90	35	5,89	38	5,67	19	6,06	32	5,00	49
Šampion Red	38,41	43	6,01	23	4,13	45	5,63	42	5,43	41	5,99	15	5,46	42	6,29	29
DL 33	38,09	44	5,26	46	5,08	29	5,50	43	5,22	43	4,08	48	5,45	43	6,14	33
Trent	37,22	45	5,87	29	5,66	16	5,13	46	4,74	45	4,69	44	5,05	45	5,71	44
DL 13	36,80	46	5,58	38	6,28	4	5,21	45	4,71	46	5,41	31	4,94	46	5,14	47
Pohoda	36,17	47	5,51	42	6,82	1	4,51	49	4,65	47	4,01	49	4,55	49	5,57	45
Resista	35,76	48	5,33	44	6,38	3	5,07	47	4,51	48	5,60	24	4,60	48	5,29	46
Zvoša	35,75	49	5,55	39	5,03	30	5,03	48	4,18	49	5,26	34	4,69	47	6,57	25

Zpracování ovoce

Rudolf Jelínek koupil v Chile firmu na výrobu ovocných destilátů

Firma Rudolf Jelínek z Vizovic na Zlínsku, která je největším českým výrobcem destilátů z ovoce, koupila v Chile závod na výrobu ovocných destilátů. Výše investice činí milion eur (asi 25,2 milionu korun). V nově založené společnosti R. Jelínek-L.A.-S.A. sídlící v chilském městě Quillón drží vizovická společnost osmdesátiprocentní podíl a zbývajících dvacet procent kontroluje chilská společnost Inversiones Itata. "Získali jsme tak významného výrobce ovocných destilátů, zejména z hrušek a vinných hroznů. To nám umožní podstatně rozšířit nabídku zejména u hruškovice Williams," uvedl Dvořáček, podle kterého jde o první přímou českou investici v Chile. Společnost R. Jelínek-L.A.-S.A. má základní kapitál 1,25 milionu eur (asi 31,7 milionu korun) a zaměstnává patnáct lidí. Chilská firma, jejíž slavnostní otevření je plánováno na duben, se podle Dvořáčka specializuje na výrobu ovocných destilátů. Destiláty jsou určeny k dalšímu zpracování, nikoli na finální spotřebu. Její produkce nachází uplatnění u dalších výrobců alkoholických nápojů, kteří dodaný destilát dále zpracovávají. Společnost Rudolf Jelínek v poslední době své aktivity v zahraničí rozšiřuje. V roce 2006 koupila majoritní podíl v druhém největším výrobcu ovocných destilátů v Bulharsku Destila Teteven. Loni v březnu pak ovládla i společnost Vinprom-Trojan AD, která je největší bulharskou palírnou ovocných destilátů. Prostřednictvím dceřiných společností působí také v Srbsku či Polsku. Firma z Vizovic je největším českým výrobcem destilátů z ovoce. Loni podle auditovaných výsledků vzrostl její hrubý zisk přibližně o 2,3 milionu korun na 31,7 milionu. Podle Dvořáčka jde o nejvyšší zisk za deset let. Tržby likérky se loni zvýšily o 23 procent na 455,6 milionu korun. "Rostou nejen tržby mateřské vizovické společnosti, ale zvyšuje se také příspěvek nových zahraničních dceřiných společností. Ty se nyní na celkových tržbách podílejí zhruba 27 procenty a toto číslo dále poroste," uvedl Dvořáček.

(Mladá fronta Dnes)

Na jihu Moravy už je jen minimum zpracovatelů ovoce a zeleniny

Na jihu Moravy už je dnes jen minimum zpracovatelů ovoce a zeleniny. Zatímco v minulosti byl kraj právě těmito firmami známý, nyní už naprostá většina z nich nevyrobí. Ukázala to také soutěž Zlatá chuť jižní Moravy, v níž producenti představovali své nejlepší zboží. Právě ovocnářů a zelinářů bylo jen velmi málo, řekl Jaromír Musil z jihomoravské agrární komory. Jihomoravské výrobky rozdělené do 12 kategorií dnes hodnotila odborná porota. Výsledky soutěže oznámí organizátoři začátkem března na brněnském veletrhu Salima. Degustátoři budou vybírat ze 108 produktů od 42 firem. Jihomoravské podniky podle Musila nabízejí kompletní sortiment běžný ve střední Evropě. Velká konkurence je prý mezi zpracovateli masa a uzenin. Na opačném konci je ovoce a zelenina. Po krachu státních podniků Fruta zbylo výrobců jen velmi málo a i ti často skončili. Třeba Znojmia, tradiční výrobce nakládaných okurek, na jihu Moravy skončila, tradiční jihomoravská pochutina se nyní vyrábí ve firmě Hamé na Zlínsku. "Existují zemědělská družstva, většina z nich ale jen pěstuje a plodiny dál nezpracovává," popsal Musil. Kvůli velkému tlaku zahraniční konkurence řada podniků výrobu úplně ukončila. Jiné přešly na náhradní výrobní programy, pěstují například plodiny pro energetiku. Producenti, kteří u potravinářského průmyslu setrvali, teď mohou dostat ocenění ze soutěže Zlatá chuť jižní Moravy. Vítězné firmy mohou na vybraném zboží používat logo Chuť jižní Moravy, které by je mělo zviditelnit na pultech obchodů.

Portál Farmáře

Jak si zajistit přístup na Portál farmáře SZIF:

Je nutno podat žádost na místně příslušném pracovišti ZA-PÚ (Zemědělská agentura – Pozemkový úřad) na formuláři „Žádost o přístup do registrů ministerstva zemědělství a Portálu farmáře SZIF“, který SZIF již všem producentům mléka zaslal. Rovněž je možné formulář získat u příslušné ZA-PÚ. Po vyplnění formuláře ověří ZA-PÚ identitu žadatele a v případě, že žadatel figuruje v registrech MZe, respektive je žadatelem o dotace u SZIF, budou mu předány přihlašovací údaje ve tvaru Přihlašovací jméno login a heslo. Ti žadatelé, kteří již v minulosti o přístup do registrů ministerstva zemědělství požádali a tyto přihlašovací údaje jim již byly přiděleny a zároveň od roku 2004 podali žádost o minimálně jednu z hlavních dotací, mají přístup na Portál farmáře SZIF automaticky. Registrovaní uživatelé se pak mohou na Portál farmáře SZIF přihlásit z internetových stránek SZIF www.szif.cz pomocí odkazu „Přihlášení“ v pravém horním rohu hlavní stránky. V nastavení Portálu Farmáře mají také registrovaní uživatelé možnost aktivovat si tzv. „zasílání informací na e-mail.“ Jedná se o bezplatnou službu, poskytovanou SZIF, a to jak odborné, tak i laické veřejnosti. Uživatel Portálu Farmáře si tak může nastavit zasílání aktuálních informací z vybraných zemědělských okruhů rovnou do své e-mailové schránky.

Funkce Portálu farmáře SZIF opět rozšířeny

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) pokračuje v rozšiřování funkčnosti Portálu farmáře SZIF. Již dříve byla na Portál přidána aplikace pro držitele mléčných kvót a ke konci roku 2007 SZIF možnosti Portálu dále doplnil.

Prostřednictvím Portálu farmáře SZIF má nyní každý zaregistrovaný žadatel k dispozici přehled jím podaných žádostí od roku 2006. Je možno vidět žádosti na následující opatření, a to včetně detailních informací o průběhu celé administrace:

v rámci Přímých plateb, Horizontálního plánu rozvoje venkova a Programu rozvoje venkova:

- Agroenvironmentální opatření (AEO)
- Jednotná platba na plochu (SAPS)
- Národní dorovnání k SAPS (Top-Up)
- Oddělená platba za cukr (SSP)
- Platba za pěstování energetických plodin
- Platba za hospodaření v méně příznivých oblastech (LFA)
- Platba za hospodaření v oblastech NATURA 2000
- Lesnictví
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)
- Zakládání skupin výrobců (ZSV)

v rámci Společné organizace trhu:

- Zpracování lněných a konopných vláken
- Zpracování sušených krmiv
- Restrukturalizace a přeměna vinic.

U každé žádosti jsou uvedeny následující informace:

- aktuální stav administrace (včetně lhůt a místa administrace)
- přehled jednotlivých položek:
  - na které bylo v rámci dané žádosti žádáno o poskytnutí dotace či zařazení do příslušného programu (resp. schválení);
  - na které byla v rámci dané žádosti poskytnuta dotace či byly zařazeny do příslušného programu (resp. schváleny);

- detailní přehled výše a data provedení plateb týkajících se konkrétní žádosti (dotace, vratka, doplatek, aj.)
- přehled hlavních (příchozích i odchozích) dokumentů vztahujících se k administraci dané žádosti (datum přijetí či odeslání a č. jednacího, pod kterým je dokument veden).

Na Portálu farmáře SZIF jsou přístupné i žádosti podané v letech 2004 – 2005 v základním informativním tvaru.

Detailnější informace o významu a umístění zde popsaných dat jsou součástí nápovědy pro jednotlivé sekce Portálu farmáře SZIF.

Legislativa

Upozorňujeme na novou vyhlášku č.48 z 11. února 2008 o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě. Nově se tímto upravuje tzv. “zelená nafta“.

Počasí

Loni bylo v Česku nejtepleji za 232 let

Loňský rok byl v ČR nejteplejším rokem za posledních 232 let, odkdy se v pražském Klementinu pravidelně měří teplota. „Loni byla na území ČR průměrná teplota 9,1 stupně a byla stejná jako v roce 2000. Tyto dva roky jsou tedy nejteplejší za posledních 232 let,“ sdělil Tolasz z ČHMÚ. Uvedl, že loni bylo o 1,6 stupně tepleji, než je dlouhodobý průměr za uvedená léta. Ten činí 7,5 st. C. Pro zajímavost loni bylo o 0,9 stupně tepleji než v roce 2006, kdy průměrná teplota byla v ČR 8,2 stupně. Podle Tolasze jde o předběžné výsledky ze všech měřících stanic v ČR.

V Praze ještě tepleji

Pokud by se vzaly pouze výsledky z pražského Klementina, byla by průměrná teplota vyšší, možná až o dva stupně, ale týkala by se jen tohoto místa, a ne průměru celé republiky. Nejteplejším dnem z celého roku byl loni 16. červenec, nejvyšší odpolední teploty byly naměřeny v Poděbradech (38,4 stupně), Kopistech (38 stupňů) a Sedlčanech (37,4 stupně). V pražském Klementinu tento den naměřili meteorologové 37 stupňů. Podle meteorologů byla 16. července synoptická situace, která provázela mimořádně teplé počasí, velmi podobná situaci z 27. července 1983. Tehdy v Česku teploty vystoupily až přes 40 stupňů. Tehdy také do střední Evropy proudil velmi teplý vzduch od jihu, původem až z Afriky.

(Právo)

Školení

Ovocnářská unie Moravy a Slezska,
Patria Kobylí a.s. a Bayer CropScience

Vás zvou na

ODBORNÝ SEMINÁŘ **K PROBLEMATICE PĚSTOVÁNÍ MERUNĚK A BROSKVONÍ**

*Seminář se uskuteční v úterý 18. března 2008
v sále administrativní budovy Patria Kobylí a.s.*

Program od 9,00 do 13,00 hodin:

1. Zahájení

Ing. Josef Viktorin, předseda OUMS

Ing. Josef Čačík, ředitel Patria Kobylí, a.s.

2. Ekonomika a fyziologie v pěstování meruněk a broskvoní na jižní Moravě

Ing. Zdeněk Bažant, Velké Němčice

3. Nové perspektivní odrůdy meruněk

Dr. Ing. Boris Krška, ZF MZLU Lednice na Moravě, p. Tomáš Letocha, Ökoplant International s r.o. Slup

4. Zhodnocení dílčích výsledků nových odrůd a podnoží broskvoní

Ing. Ivan Oukropec, ZF MZLU Lednice na Moravě, p. Josef Buzrla, Moravský Žižkov

5. Aktuální otázky ochrany meruněk a broskvoní

Ing. Petr Ackermann CSc., SRS Brno

6. Přípravky na ochranu meruněk a broskvoní firmy Bayer

Ing. Marian Havlíček, Bayer CropScience

O b ě d (13,00 – 14,00 hod.)

Exkurze do ovocných sadů Patria Kobylí a.s. a ukázka řezu

Bc. Michal Schovánek, vedoucí střediska sadů Patria Kobylí a.s.

(Pro zájemce exkurze do meruňkového sadu manž. Škápíkových v Čejči a do broskvoní fy Agrosad s.r.o)

Organizační pokyny: vložné včetně občerstvení (oběd, káva minerálka)

pro členy OUČR 250 Kč, pro nečleny 300 Kč bude vybíráno u prezence

Garanti: Ing. Zdeněk Bažant, tel. 519 417 20, 1Ing. Jiřina Homolová, tel. 543 257 527, mobil:724 047 937

Ceny

Ceny ovoce v 7. až 9. kalendářním týdnu 2008

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
Melrose V	12,50 - 19	24,90 – 27,90
I.	11,50 – 17	
Idared V	14 - 20	23 – 34
I.	10 – 15	
Jonagold V	15 - 22	19 – 27,90
I.	12 – 18	
Golden Del. V	15 - 22	25 – 34
I.	12 – 18	
Šampion V	14 – 17,50	29,90
I.	12 – 16	
Rubín V	16 – 17,50	27,90
I.	12 – 16	
Gloster V	15 - 19	27,90 – 34
I.	13 – 16	
Gala V		33,90
Zvonkové I.	12,50 – 15,50	28
JABLKA dovoz		
Golden Delicious		24,90 – 39,90
Granny Smith		28 – 42,90
Jonagored		27 – 29,90
Gala		25,90 – 34,90
OSTATNÍ OVOCE		
Hrušky dovoz		23,90 – 79,90
tuzemské		38
Citrony		45 – 59,90
Pomeranče		19,90 – 39,90
Banány		28 – 37
Vinné hrozny bílé		59,90 – 89,90
modré		69,90 – 119
Mandarinky		19,90 – 37,90
Grapefruit bílé		19 – 35

Závěrem

Spotřebitelé se navracejí do specializovaných prodejen

Letošní výsledky největšího každoročního šetření vývoje nákupních preferencí českých domácností SHOPPING MONITOR 2008 společností INCOMA Research a GfK Praha ukazují, že velkoplošné prodejny (hypermarkety, diskonty a supermarkety) jako celek trvale posilují svou pozici na trhu, ale ztrácejí zákazníky v citlivých kategoriích zboží. Velkoplošné prodejny zůstávají hlavním místem pro nákup takových kategorií jako jsou balené potraviny, nápoje a podobně. Když však dojde např. na nákup čerstvých potravin (pečiva, masa apod.) nebo specializovanějšího sortimentu drogerie a kosmetiky, zákazníci dávají stále častěji přednost speciálním prodejnám. Podobně vyklízejí hypermarkety pozice v řadě nepotravinářských sortimentů. Tento vývoj se může ukázat jako nebezpečný zejména proto, že uvedené kategorie (čerstvé potraviny, specializovaná drogerie, nepotravinářské zboží) jsou zajímavé z hlediska tvorby marže. Hypermarkety potvrzují svou celkově dominantní pozici: 38 % českých domácností je uvádí jako své hlavní nákupní místo pro celou oblast rychloobrátkového zboží (tj. prodejnu, ve které celkově utratí největší část měsíčních výdajů za potraviny a základní nepotravinářské zboží). Diskonty s 25% preferencemi opět potvrzují mírný, ale trvalý růst oblíbenosti u českých spotřebitelů. Preference supermarketů po poklesu v předchozích letech zůstávají spíše stabilní (16%). Stejně tak menší samoobsluhy udržely svou loňskou pozici se 14% úrovní preferencí v roli hlavního nákupního místa českých domácností. Jiná je však situace, když se podíváme na hlavní nákupní místo pro jednotlivé sortimentní kategorie. Sortimentní kategorie se z hlediska typu preferované prodejny samozřejmě liší, lze však na základě jejich charakteru vysledovat podobnou strukturu distribučních míst. S určitým zjednodušením lze tyto kategorie sloučit do třech základních okruhů: trvanlivé potraviny, čerstvé potraviny a drogistické kategorie. Trvanlivé kategorie do značné míry kopíruje celkový vývoj preferencí: dotázaní je nakupují především v hypermarketu (preferance 33-39%). Celkově vysoké preference pro velkoplošné formáty (hypermarket, supermarket, diskont) jsou pro tyto kategorie typické a pohybují se od 75% do 83%. V oblasti čerstvého zboží je ovšem trend právě opačný. Distribuce čerstvých potravin je celkově charakteristická opětovně rostoucími preferencemi pro menší, specializovanou prodejnu a to na úkor především velkoplošných prodejen.

(Atria)

Podpora na integrovanou produkci bude v roce 2008 nižší

Dle prvního letošního vydání Úředního věstníku EU ze 4. ledna 2008 činí přepočítací kurz 26,364 Kč/EUR. Dle tohoto kurzu budou přepočítány všechny podpory LFA a AEO pro rok 2008. To je o více než korunu méně než v roce 2007, kdy platil přepočítací kurz 27,525 Kč/EUR. Tento kurzový rozdíl bude mít na svědomí i pokles dotací na integrovanou produkci ovoce. V Programu rozvoje venkova, kde je sazba podpory stanovena v eurech, to bude znamenat meziroční pokles o více než 4 %. Sazba na integrovanou produkci činí 435 Eur na hektar. Za rok 2007 bude ovocnářům vyplaceno cca 11.970 Kč na hektar, za letošní rok bude možné počítat s částkou cca 11.470 Kč. Těch ovocnářů, kteří jsou stále v programu Horizontálního plánu rozvoje venkova a svůj závazek vloni netransformovali, se kurzový rozdíl netýká, jelikož zde je sazba zákonem vázána přímo na Kč a mohou tak počítat se stejnou sazbou jako v roce 2007 i letos. Ale i tak je zde sazba nižší a činí 9.857,- Kč na hektar.

(ML)